

"CROWE MNE" d.o.o.
Broj 35/23
Podgorica, 08.03. 2023.god.

**OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO
„GRAWE NEŽIVOTNO OSIGURANJE“ AD PODGORICA**

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
31. DECEMBRA 2022. GODINE I
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

GRAWE NEŽIVOTNO OSIGURANJE AD, PODGORICA

SADRŽAJ

Strana

Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 4
Bilans uspjeha	
Bilans stanja	
Izveštaj o promjenama na kapitalu	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Napomene uz finansijske izvještaje	
Prilog: Godišnji izvještaj menadžmenta o poslovanju	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**Akcionarima Osiguravajućeg društva „Grawe neživotno osiguranje“ AD Podgorica****Mišljenje**

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Osiguravajućeg društva „Grawe neživotno osiguranje“ AD Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2022. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja (u daljem tekstu: „finansijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembar 2022. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.

Osnove za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Društva u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
Vrednovanje tehničkih rezervi i test adekvatnosti obaveza (LAT)	
Na dan 31. decembra 2022. godine bruto tehničke rezerve Društva iznose 6.788.520 EUR (na 31. Decembra 2021. godine: 6.200.555 EUR) i predstavljaju materijalno značajan dio ukupnih obaveza kompanije.	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja industrije, ispitali smo proces i metod obračuna tehničkih rezervi i procijenili primijenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizorskog pitanja.
Vrednovanje tehničkih rezervi uključuje procjenu neizvjesnih budućih ishoda, uglavnom krajnje ukupne vrijednosti izmirenja obaveza iz osiguranja, uključujući bilo kakve garancije koje se daju vlasnicima polisa.	Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:
Društvo koristi aktuarske modele za podršku prilikom obračuna tehničkih rezervi. Postavljanje pretpostavki koje se koriste u proračunu tehničkih rezervi uključuje značajnu procjenu menadžmenta o neizvjesnim budućim ishodima. Modeli rezervacija uzimaju u obzir iskustvo, tržišne uslove, kao i druge pretpostavke koje su osjetljive na pravne, ekonomske i razne druge faktore nesigurnosti kako bi se adekvatno procijenili budući gubici. Tehničke rezerve se obračunavaju	- Razumjeli smo tok procesa i dizajn internih kontrola nad aktuarskim procesom, uključujući obračun rezervisanja za štete, proces postavljanja ekonomskih i aktuarskih pretpostavki kao i pristup izvorima novčanih tokova. Takođe smo ocijenili pristup i metodologiju za aktuarsku analizu unutar Društva, uključujući procijenjene u odnosu na stvarne rezultate i studije iskustva. Naš pristup je, po potrebi, uključivao i procjenu određenih ekonomskih i aktuarskih pretpostavki uzimajući u obzir razloge rukovodstva za primijenjene aktuarske procjene,

uzimajući u obzir knjižene premije, prirodu rizika, i opšteprihvaćene aktuarske modele vrednovanja.

Rukovodstvo Društva provjerava štete i premije, ulazne pretpostavke za modele i odgovorni su za imenovanje ovlašćenih aktuara koji imaju zadatak pregledati procijenjene tehničke rezerve i dati mišljenje o njihovoj adekvatnosti na dan 31. decembra 2022. godine.

Takođe, Društvo je na dan 31. decembra 2022. godine izradilo test adekvatnosti obaveza ("LAT") sa ciljem utvrđivanja da li su vlastite priznate rezerve adekvatne.

Zbog značaja navedenih procjenjivanja i iznosa tehničkih rezervi u ukupnoj pasivi Društva, smatramo ih ključnim pitanjem revizije.

Društvo je objelodanilo dodatne informacije o tehničkim rezervama u Napomeni 3 Pregled značajnih računovodstvenih politika – Bruto tehničke rezerve i Napomeni 24 – Bruto tehničke rezerve, uz finansijske izvještaje.

koje mogu varirati u zavisnosti od proizvoda ili specifikacija proizvoda.

- Naša revizija se fokusirala na modele koji su smatrani materijalnim i složenijim ili koji zahtijevaju značajnu procjenu u postavljanju pretpostavki, posebno dugogodišnjeg poslovanja u neživotnim operacijama. Angažovali smo internog ovlašćenog aktuara u sastavu revizorskog tima, da uradi procjenu adekvatnosti tehničkih rezervi, kao i testa adekvatnosti obaveza na 31. decembar 2022. godine. On je imao zadatak da analizira i kritički preispita korišćenu metodologiju izračuna tehničkih rezervi i testa adekvatnosti obaveza koje su najviše podložne neizvjesnostima.

- Procjena ključnih internih kontrola nad procesom obrade prijavljenih šteta. Prikupljanje i detaljno testiranje dokumentacije o štetnim događajima na osnovu kojih je Društvo izvršilo rezervacije za nastale prijavljene štete.

- Procijenili smo da li su evidentirane tehničke rezerve u skladu računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koja upravlja finansijskim izvještavanjem osiguravajućih društava.

- Izvršili smo revizorske postupke kako bismo utvrdili da li su modeli tačno i potpuno obračunavali tehničke rezerve, uključujući ponovne obračune rezultata koje su proizveli modeli, na odabranom uzorku. Naši postupci revizije takođe su uključivali testove konzistentnosti unosa podataka koji se koriste za obračune rezervi za nastale ali neprijavljene štete (IBNR), nezavisne rekalkulacije IBNR rezerve korišćenjem različitih metoda i pretpostavki i nezavisni preračun prijavljenih ali ne i izmirenih (RBNS) rezervi za anuitete.

- Pregledali smo i informacije prezentovane u finansijskim izvještajima Društva da bismo ocijenili da li je njihova prezentacija dovoljna korisnicima finansijskih izvještaja.

Na bazi sprovedenih revizorskih procedura, nismo identifikovali značajne nalaze u odnosu na tačnost evidentiranih tehničkih rezervi za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i objavljivanje godišnjeg izvještaja menadžmenta.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata godišnji izvještaj menadžmenta i osim u onoj mjeri u kojoj je izričito navedeno u našem izvještaju, ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja naša odgovornost je da pročitamo godišnji izvještaj menadžmenta i tako razmotrimo da li je godišnji izvještaj menadžmenta materijalno nekonzistentan sa finansijskim izvještajima ili sa našim znanjem stečenim tokom revizije ili se na drugačiji način čini da su materijalno pogrešno prikazani.

U skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori razmotrili smo da li je godišnji izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13 i 14 ovog Zakona.

Isključivo na osnovu rada obavljenog tokom revizije finansijskih izvještaja i procedura navedenih gore, po našem mišljenju:

- Informacije prezentirane u godišnjem izvještaju menadžmenta za finansijsku godinu za koju su pripremljeni finansijski izvještaji su konzistentne sa finansijskim izvještajima;
- Godišnji izvještaj menadžmenta je sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13, i 14. Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori.

Dodatno, u svijetlu znanja i razumijevanja Društva i njegovog okruženja dobijenog tokom revizije, od nas se zahtijeva da izvijestimo da li su identifikovani materijalno značajno pogrešni prikazi u godišnjem izvještaju menadžmenta. U tom smislu nemamo ništa da izvijestimo.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlaštenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene. Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne izvještaje, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne izvještaje ako takvi izvještaji postoje. Pogrešni izvještaji mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih izvještaja u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni izvještaji koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne izvještaje nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Društva.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlaštenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbeđujemo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlaštenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica
08. mart 2023. godine

Đorđe Dimić, Ovlašćeni revizor

Naziv društva za osiguranje: "GRAWE neživotno osiguranje" A.D.
Sjedište: **PODGORICA**
Vrsta osiguranja: **NEŽIVOTNO OSGURANJE**

Matični broj: **02096064**
Šifra djelatnosti: **6512**

BILANS USPJEHA

od 01.01. do 31.12.2022

Grupa računa	POZICIJA	Napomene	Iznos	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	I. POSLOVNI PRIHODI (1+2)		6.370.113	6.094.506
	1. Prihod od premije osiguranja i saosiguranja		6.259.106	5.834.310
750	1.1 Obračunate bruto premije osiguranja		7.186.147	7.033.117
752	1.2 Priljene premije saosiguranja		-	-
753	1.3 Priljene premije reosiguranja i premije reosiguranja iz cesije		-	-
754	1.4 Smanjenje za udjele saosiguravača u premijama osiguranja		-	-
755	1.5 Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja		(832.550)	(874.464)
756	1.6 Promjene bruto prenosnih premija (+/-)		(42.243)	(363.217)
757	1.7 Promjene prenosnih premija za saosiguravajući dio (+/-)		-	-
758	1.8 Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio (+/-)		(52.248)	38.874
	2. Neto prihodi od ostalih usluga		111.007	260.196
760	2.1 Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja		103.420	157.740
764	2.2 Prihod od ukidanja rezervisanja, osim tehničkih rezervisanja		-	-
768	2.3 Revalorizacioni poslovni prihodi		-	-
769	2.4 Prihodi od drugih usluga		7.587	102.456
	II. POSLOVNI RASHODI (1+2+3)		4.036.960	3.657.350
	1. Rashodi naknada šteta		3.578.345	2.952.007
400	1.1 Obračunate bruto naknade šteta		3.433.418	2.760.903
401	1.2 Troškovi vezani za isplatu šteta		287.695	220.643
402	1.3 Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja		(281.779)	(250.015)
403	1.4 Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja, reosiguranja i retrocesija		-	-
404	1.5 Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta		(385.436)	(257.276)
405	1.6 Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete (+/-)		48.295	(12.399)
406	1.7 Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio (+/-)		(2.437)	27.753
407	1.8 Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete (+/-)		436.388	444.532
408	1.9 Umanjenje za udjele saosiguravača i reosiguravača i retrocesionara u rezervisanjima za nastale neprijavljene štete		-	-
409	1.10 Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta		42.201	17.866
	2. Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja		18.838	12.500
410.411	2.1 Promjene rezervisanja za bonuse i popuste i storno (+/-)		-	-

412.413.414	2.2 Promjene matematičkih rezervisanja (+/-)		-	-
415	2.3 Promjena rezervisanja za izravnanje rizika (+/-)		-	-
416, 417	2.4 Promjena rezervisanja za prenosne premije (+/-)		18.838	12.500
418.419	2.5 Promjena drugih tehničkih rezervisanja (+/-)		-	-
	3. Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja		439.777	692.843
420	3.1 Troškovi za preventivu		83.904	82.850
421	3.2 Vatrogasni doprinos		7.419	8.821
422	3.3 Garantni fond		176.076	167.403
423	3.4 Troškovi nadzornog organa		69.628	62.793
424	3.5 Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja		-	97.315
429	3.6 Drugi ostali neto troškovi osiguranja		102.750	273.661
460	3.7 Rezervacije za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine povodom penzionisanja		-	-
463	3.8 Rezervacija za onerozne (štetne) ugovore		-	-
462.469	3.9 Druge rezervacije		-	-
	III DOBITAK/GUBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT (I-II)		2.333.153	2.437.156
	IV TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (1+2+3+4+5+6+7+8)		1.899.729	1.941.008
440	1. Troškovi sticanja osiguranja		1.284.177	1.370.141
441	2. Promjene u razraničenim troškovima sticanja osiguranja		(41.377)	(38.988)
45	3. Amortizacija		72.253	92.000
	4. Troškovi rada		446.522	418.472
470.471.472.475	4.1 Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih		296.119	250.954
473.474	4.2 Porezi i doprinosi na isplaćene zarade		128.384	156.801
476, 479	4.3 Drugi troškovi rada		22.019	10.718
	5. Materijalni troškovi		25.691	18.051
430.432.434	5.1 troškovi materijala za popravku i održavanje, otpis sitnog inventara i usklađivanje		-	-
431	5.2 Troškovi kancelarijskog materijala		7.106	4.376
433	5.3 Troškovi energije		15.110	10.888
439	5.4 Drugi troškovi materijala		3.475	2.787
	6. Ostali troškovi usluga		139.207	92.079
443.446	6.1 Troškovi konsultantskih usluga (troš.po ugov. o djelu, ugov. o aut.radu, intelektualnih usluga-zajedno sa dažbinama, koje idu na teret preduzeća)		11.848	9.980
442	6.2 Zakupnine		-	-
445	6.3 Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga		27.047	20.820
447	6.4 Premije osiguranja		2.695	2.796
448	6.5 Troškovi reklame, propagande i reprezentacije		9.123	8.403
444.449	6.6 Troškovi drugih usluga		88.494	50.080
48	7. Drugi troškovi		44.245	51.594
706	8. Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja		153.743	140.317
	V DOBITAK/GUBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT (III-IV)		433.424	496.148
	VI FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA (3+6)		350.382	220.188
	1. Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi matematičke rezerve		298.215	233.329
770	1.1 Pihodi od kamata		287.082	224.845
771	1.2 Povećanje fer vrijednosti prilikom upotrebe posebnih pravila za obračunavanje rizika		-	-

772	1.3 Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza		2.847	1.062
773	1.4 Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku		2.886	2.472
774	1.5 Pozitivne kursne razlike		-	-
775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782	1.6 Drugi prihodi		5.400	4.950
	2. Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		-	-
730	2.1 Rashodi od kamata		-	-
732	2.2 Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza		-	-
734	2.3 Rashodi od umanjenja vrijednosti		-	-
735	2.4 Negativne kursne razlike		-	-
731, 736, 737, 738, 739	2.5 Drugi finansijski rashodi		-	-
740, 741, 742, 743, 744, 745, 746	2.6 Rashodi nastali investiranjem tehničkih rezervi u investicione nekretnine		-	-
	3. Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve (1-2)		298.215	233.329
	4. Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		61.629	34.050
770	4.1 Prihodi od kamata		28.747	-
772	4.2 Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza		-	-
771, 774	4.3 Drugi prihodi od ulaganja		-	-
773	4.4 Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku		-	-
775, 776, 777, 779	4.5 Drugi finansijski prihodi		-	-
780, 781, 782	4.6 Prihodi od ulaganja u investicione nekretnine		-	-
783, 784, 785, 786, 787, 788, 789	4.7 Drugi prihodi		32.882	34.050
	5. Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		9.462	47.191
730	5.1 Rashodi od kamata		377	8.101
732	5.2 Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza		-	-
734	5.3 Rashodi od umanjenja vrijednosti		-	-
731, 733, 736, 737, 738, 739	5.4 Drugi finansijski rashodi		1.062	957
740, 741, 742, 743, 744	5.5 Rashodi od amortizacije, vrednovanje po fer vrijednosti investicionih nekretnina		5.495	-
745, 746, 747	5.6 Rashodi za druge nekretnine		-	38.000
748, 749	5.7 Novčane kazne i odštete i drugi rashodi		2.528	133
	6. Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi (4-5)		52.167	(13.141)
	VII DOBITAK/GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (V+VI)		783.806	716.336
	VIII POREZ NA DOBIT		91.812	75.474
820	1.1 Porez na dobit		89.708	65.594
823	1.2 Prihodi (rashodi) na ime odloženog poreza		2.104	9.879
	IX NETO DOBIT/GUBITAK ZA POSLOVNU GODINU (+/-)		691.994	640.862
	X RASPODJELA NETO DOBITI		-	-
830, 831, 832, 833, 834, 839	1. Raspodjela neto dobiti		-	-
	XI ZARADA PO AKCIJI		1,23	1,14

U Podgorici,
Datum 06.03.2023.godine

Lice odgovorno za sastavljanje bilansa:

(Maja Bešović)

Izvršni direktor društva:

(Ivan Lero)

Naziv društva za osiguranje: "GRAWE neživotno osiguranje" A.D.

Sjedište: **PODGORICA**

Vrsta osiguranja: **NEŽIVOTNO OSGURANJE**

Matični broj: **02096064**

Šifra djelatnosti: **6512**

BILANS STANJA

na dan 31.12.2022.

AKTIVA				
Grupa računa	POZICIJA	Napomena	Iznos	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	A. Nematerijalna imovina (A.1+A.2+A.3+A.4)		4.600	2.727
000-	A.1 Gudvil		-	-
002,003,004-	A.2 Druga dugoročna nematerijalna imovina		10.889	7.864
005,006-	A.3 Potraživanja po osnovu datih avansa za dugoročna nematerijalna ulaganja i aktivna vremenska razgraničenja		-	-
008,009-	A.4 Umanjenje i ispravka vrijed.nematerijalnih ulaganja (+/-)		(6.289)	(5.136)
	B. Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (B.1+B.2+B.3+B.4+B.5)		729.545	811.682
010-	B.1 Zemljište i objekti za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja		703.930	703.930
011,012-	B.2 Oprema i sitan inventar za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja		383.709	394.329
013-	B.3 Potraživanja po osnovu datih avansa za nekretnine, postrojenja i opremu za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja		-	-
014,015,016-	B.4 Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja u izgradnji		102.276	102.276
019-	B.5 Ispravka vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (+/-)		(460.370)	(388.852)
	C. Dugoročna finansijska ulaganja (C1+C2)		9.748.463	7.629.365
	C1. Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		9.748.463	7.629.365
020, 030, 040, 050, 060, 070	C1.1 Hartije od vrijednosti		-	-
021, 031, 041, 051, 061, 071	C1.2 Obveznice, odnosno druge duž.hartije od vrijednosti		8.417.738	6.276.494
022, 032, 042, 052, 062, 072	C1.3 Akcije		-	-
023, 033, 043, 053, 063, 073	C1.4 Ulaganja u investicione fondove		-	-
024, 034, 044, 054, 064, 074	C1.5 Dugoročni depoziti i druga dug. finansijska ulaganja		-	-
025, 035, 045, 055, 065, 075	C1.6 Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema, koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja		140.375	145.870
026-	C1.7 Udjeli i učešća u društvima		540.500	540.500

027-	C1.8 Dugoročna poslovna potraživanja i druga dugoročna potraživanja		649.850	666.501
028, 036, 046, 056, 066, 076	C1.9 Izvedeni finansijski instrumenti		-	-
029, 037, 047, 057, 067, 077-	C1.10 Druga dugoročna finansijska ulaganja		-	-
038, 048, 058, 068, 078-	C1.11 Stalna imovina koja se drži za prodaju		-	-
	C2. Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva		-	-
080, 081, 083, 084, 085-	C2.1 Akcije, dužničke hartije od vrijednosti i izvedeni finansijski instrumenti u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana		-	-
082-	C2.2 Depoziti kod grupe banaka, kod pridruženih banaka i kod zajednički kontrolisanih banaka		-	-
086, 087-	C2.3 Druga finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva		-	-
	D. Kratkoročna finansijska ulaganja (D.1+D.2+D.3)		60.181	617.334
180, 182, 184-	D.1 Hartije od vrijednosti		60.181	57.334
181, 183, 185-	D.2 Kratkoročni depoziti kod banaka		-	560.000
186-	D.3 Izvedeni finansijski instrumenti i druga kratkoročna finansijska ulaganja		-	-
	E. Kratkoročna sredstva (E.1+E.2+E.3)		1.751.707	1.728.502
10, 11	E.1 Gotovinska sredstva		468.252	445.019
	E.2 Kratkoročna potraživanja		1.283.455	1.283.483
12	E.2.1 Kratkoročna potraž. iz neposrednih poslova osiguranja		854.373	860.838
13	E.2.2 Kratkoročna potraživanja za premije reosiguranja i saosiguranja		-	-
14	E.2.3 Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta		83.143	125.073
15	E.2.4 Druga kratkoročna potraživanja iz poslova osiguranja		206.968	115.191
16	E.2.5 Kratkoročna potraživanja iz finansiranja		48.049	41.341
17	E.2.6 Druga kratkoročna potraživanja		90.922	141.040
310, 311, 319, 320, 321, 329	E.3 Zalihe materijala i sitnog inventara		-	-
9802, 9822,	F. Udio reosiguravača u tehničkim rezervama		377.542	427.353
	G. Aktivna vremenska razgraničenja		668.023	687.087
192	G.1 Odloženi troškovi sticanja osiguranja		668.023	709.399
190, 193, 194, 195, 196, 198	G.2 Ostala aktivna vremenska razgraničenja		-	(22.312)
	H. Odložena poreska sredstva		-	-
	UKUPNA AKTIVA		13.340.061	11.904.050

PASIVA

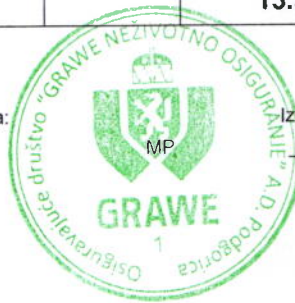
Grupa računa	POZICIJA	Napomena	I z n o s	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	A. Osnovni kapital (A.1+A.2)		3.000.003	3.000.003
900	A.1 Akcijski kapital - obične akcije		3.000.003	3.000.003
901	A.2 Akcijski kapital - povlašćene akcije		-	-
	B. Rezerve (B.1+B.2+B.3+B.4+B.5)		2.296.193	1.604.199
910	B.1 Kapitalne rezerve		-	-
911	B.2 Rezerve iz dobiti		39	39
	B.2.1 Zakonske rezerve		-	-
	B.2.2 Rezerve za sopstvene akcije		-	-
	B.2.3 Statutarne rezerve		-	-
	B.2.4 Ostale rezerve iz dobitka		39	39
919	B.3 Sopstvene akcije		-	-
940-949	B.4 Revalorizacione rezerve		-	-
	B.5 Prenesena i neraspoređena dobit/gubitak (+/-)		2.296.154	1.604.160
920-925	B.5.1 Prenesena dobit/gubitak iz prethodnih godina (+/-)		1.604.160	963.298
921-926	B.5.2 Neraspoređena dobit/gubitak tekuće poslovne godine (+/-)		691.994	640.862
	C. Rezervisanja (C.1+C.2+C.3)		6.788.521	6.200.555
	C.1 Bruto tehničke rezerve		6.788.521	6.200.555
980 OSIM 9802	C.1.1 Bruto prenosne premije		3.605.240	3.562.997
982 OSIM 9822	C.1.2 Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		657.411	609.116
983	C.1.3 Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete		2.178.783	1.742.394
984	C.1.4 Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta		239.030	196.829
985	C.1.5 Bruto rezervisanja za izravnjanje rizika		-	-
981.986.987.988.989	C.1.6 Bruto ostala druga osiguravajuća tehnička rezervisanja		108.057	89.219
	C.2 Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja		-	-
970	C.2.1 Bruto matematička rezervisanja za životna osiguranja		-	-
971	C.2.2 Bruto matematička rezervisanja za životna osiguranja kod kojih ugovarač osiguranja preuzima rizik ulaganja		-	-
972.973	C.2.3 Bruto matematička rezervisanja za druge vrste osiguranja za koje je potrebno formirati matematička rezervisanja		-	-
974	C.2.4 Bruto rezervisanja za učešće u dobiti		-	-
	C.3 Ostala rezervisanja		-	-
960	C.3.1 Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine		-	-
961.962.963.967	C.3.2 Ostala rezervisanja, osim tehničkih rezervisanja		-	-
	D. Kratkoročne obaveze (D.1+D.2+D.3+D.4+D.5+D.6+D.7)		1.020.607	906.795
22	D.1 Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja		17.614	-
23	D.2 Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja		508.672	546.883
24	D.3 Kratkoročne obaveze za udjele u iznosima šteta		1.624	1.624

25	D.4 Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja		70.996	94.653
26	D.5 Kratkoročne obaveze iz finansiranja		-	66.061
21	D.6 Kratkoročne obaveze prema zaposlenima		20.964	28.930
27,28,29	D.7 Druge kratkoročne obaveze i izvedeni finansijski instrumenti		400.737	168.644
	E. Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja (E.1+E.2+E.3+E.4)		40.179	54.273
950.951	E.1 Obaveze prema bankama		-	-
954	E.2 Obaveze po izdatim hartijama od vrijednosti		-	-
952.953.955.956	E.3 Druge finansijske obaveze		22.437	38.634
957	E.4 Obaveze za odloženi porez		17.742	15.639
969	F. Pasivna vremenska razgraničenja		194.558	138.225
	UKUPNA PASIVA		13.340.061	11.904.050

U Podgorici,
Datum 06.03.2023.godine

Lice odgovorno za sastavljanje bilansa:

(Maja Bešović)

Izvršni direktor društva:

(Ivan Lero)

Naziv društva za osiguranje: "GRAWE neživotno osiguranje" A.D.
Sjedište: **PODGORICA**

Matični broj: **02096064**
Šifra djelatnosti: **6512**

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Pozicija	Uplaćeni kapital-redovne akcije	Uplaćeni kapital-povlašćene akcije	Revalorizacijska rezerva - zemljište i građevinski objekti	Revalorizacijska rezerva-finansijska ulaganja	Ostale revalorizacijske rezerve	Zakonske rezerve	Statutarne rezerve	Ostale rezerve (sopstvene akcije)	Neraspoređena dobit ili preneseni gubitak	Ukupno (kapital i rezerve)
Stanje na dan 1. januar 2021. godine	3.000.003	-	-	-	39	-	-	-	963.298	3.963.340
Ispravka greški prethodnog razdoblja										
Promjena računovodstvenih politika										
Stanje na dan 1. januar prethodne godine (prepravljeno)										
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju										
Realizovani dobiti/gubici od finansijske imovine raspoložive za prodaju										
Ostali gubici/dobici priznati direktno i kapitalu i rezervama						-				
Dobitak/gubitak tekućeg perioda									640.862	640.862
Povećanje/smanjenje osnovnog kapitala										-
Dividende										-
Prenos dobiti u rezerve										-
Stanje na dan 31.decembar 2021. godine	3.000.003	-	-	-	39	-	-	-	1.604.160	4.604.202

Stanje na dan 1. januar 2022. godine	3.000.003	-	-	-	39	-	-	-	1.604.160	4.604.202
Ispravka greški prethodnog razdoblja										-
Promjena računovodstvenih politika										-
Stanje na dan 1. januar prethodne godine (prepravljeno)										-
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju										-
Realizovani dobiti/gubici od finansijske imovine raspoložive za prodaju										-
Ostali gubici/dobici priznati direktno i kapitalu i rezervama										-
Dobitak/gubitak tekućeg perioda									691.994	691.994
Povećanje/smanjenje osnovnog kapitala										-
Dividende										-
Prenos dobiti u rezerve										-
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	3.000.003	-	-	-	39	-	-	-	2.296.155	5.296.197

U Podgorici,
Datum 06.03.2023.godine

Lice odgovorno za sastavljanje bilansa:

(Maja Bešović)

Izvršni direktor društva:

(Ivan Lero)

Naziv društva za osiguranje: "GRAWE neživotno osiguranje" A.D.

Sjedište: **PODGORICA**

Vrsta osiguranja: **NEŽIVOTNO OSGURANJE**

Matični broj: **02096064**

Šifra djelatnosti: **6512**

BILANS NOVČANIH TOKOVA

od 01.01. do 31.12.2022

Grupa računa	POZICIJA	Napomene	I z n o s	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
A	Tokovi gotovine iz poslovne aktivnosti		1.367.412	1.740.128
1	Prilivi gotovine iz poslovne aktivnosti		8.687.674	7.895.387
	Prilivi od premija (iz osiguranja,saosiguranja i reosiguranja)		8.110.508	7.593.201
	Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda		124.974	215.808
	Prihodi od ucesća u naknadi steta (saosiguranja i reosiguranja)		427.365	64.565
	Prilivi po osnovu vanrednih rashoda		24.827	21.814
2	Odlivi gotovine iz poslovne aktivnosti		7.320.262	6.155.259
	Odlivi po osnovu naknade stete (iz osig.,reosig. i saosig.)		3.490.059	2.768.403
	Odlivi po osnovu premija (saosiguranja,reosiguranja, kao i provizija po osnovu reosiguranja i saosiguranja)		879.299	474.234
	Odlivi po osnovu bruto zarada,naknada zarada I dr.licn.rashoda		857.096	960.313
	Odlivi po osn.poreza,doprinosu I dr. dazbina		650.425	598.827
	Odlivi po osnovu zakupnina		101.631	12.371
	Odlivi po osnovu provizija (zastupnici I posrednici)		333.672	277.696
	Odlivi po osn. dr. troskova poslovanja		962.441	1.056.015
	Odlivi po osnovu vanrednih rashoda		45.640	7.401
3	Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti		1.367.412	1.740.128
B	Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		(1.277.748)	(927.054)
1	Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja		982.866	2.198.132
	Prilivi od prodaje HOV		-	-
	Prilivi od ulaganja u HOV (dividende,kamate i ucesca u dobiti)		245.659	263
	Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava		-	-
	Prilivi po osnovu izvršenih uplata kapitala		4.500	5.950
	Ostali prilivi od investiranja (povracaj depozita i avansa)		732.707	2.191.919
2	Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		2.260.614	3.125.186
	Odlivi po osn. ulaganja hartija od vrijednosti koje su izdate od str.CG		-	-
	Odlivi po osn. ulaganja hartija od vrijednosti koje su izdate od str. Centralne banke I Vlade stranih drzava		-	-
	Odlivi po osn.ulaganja u obaveznice, odnosno dr. duznicke HOV kojima se trguje na organizovanom trzistu HOV		2.103.644	2.966.689
	Odlivi po osn.ulaganja u obaveznice, odnosno dr. duznicke HOV kojima se ne trguje na organizovanom trzistu HOV		-	-

	Odlivi po osn.ulaganja u akcije kojima se trguje na organizovanom trzistu HOV		-	-
	Odlivi po osn.deponovanja I ulaganja kod banaka sa sjedistem u CG		-	-
	Odlivi za kupovinu nemater.ulaganja I ostalih sredstava		9.856	42.335
	Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		147.115	116.161
3	Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja		(1.277.748)	(927.054)
C	Novcani tokovi iz aktivnosti finansiranja		(66.431)	(629.935)
1	Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		-	-
	Prilivi po osnovu dugorocnih kredita		-	-
	Prilivi po osnovu kratkorocnih kredita		-	-
	Prilivi od uplata kapitala		-	-
	Ostali prilivi iz finansiranja		-	-
2	Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		66.431	629.935
	Odlivi po osn. otkupa sopstvenih akcija		-	-
	Odlivi po osn. dugorocnih kredita		-	10.341
	Odlivi po osn. kratkorocnih kredita		66.431	580.594
	Ostali odlivi po osn.aktivnosti finansiranja		-	39.000
3	Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja		(66.431)	(629.935)
			-	-
D	Neto promjena gotovine		23.233	183.139
	GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA		468.252	445.019
	GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA		445.019	261.879

U Podgorici,
Datum 06.03.2023.godine

Lice odgovorno za sastavljanje bilansa

(Maja Bešović)

Izvršni direktor društva:

(Ivan Lero)

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
GRAWE NEŽIVOTNO OSIGURANJE, PODGORICA

**Napomene uz finansijske izvještaje
za 2022. godinu**

Mart, 2023

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Osiguravajuće društvo „GRAWE neživotno osiguranje“ A.D, Podgorica (u daljem tekstu Društvo), je osnovano 27. januara 1993. godine pod nazivom Agroosiguranje AD, Podgorica, nakon transformacije Društva za uzajamno osiguranje „Agroosiguranje“, Podgorica. Društvo je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici 15. februara 1993. godine Rješenjem Fi. 485/93. Savezno ministarstvo za finansije izdalo je Društvu dozvolu za rad 30. juna 1997. godine

Društvo je promijenilo naziv u Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica 7. avgusta 2000. godine, što je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici Rješenjem broj Fi. 1475/00.

Društvo je usaglasilo svoju organizaciju sa Zakonom o privrednim društvima i upisano u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici 18. jula 2002. godine pod registracionim brojem 4-0000110/001.

Agencija za nadzor osiguranja je 23.01.2009. godine donijela Rješenje broj 896-2/08 kojim se Osiguravajućem društvu „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica izdaje dozvola za rad za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja propisanih članom 10 Zakona o osiguranju („Sl. List CG“ 78/06 i 19/07).

Dana 26.08.2020. godine Rješenjem Agencije za nadzor osiguranja br. 03-632/7-20 daje se saglasnost Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft, sa sjedištem na adresi Herengasse 18-20 Grac, Austrija, za direktno sticanje kvalifikovanog učešća u visini preko 50% akcijskog kapitala Swiss osiguranja AD Podgorica. Istim rješenjem daje se saglasnost GRAWE-Vermögensverwaltung, sa sjedištem na adresi za indirektno sticanje Herengasse 18-20 Grac, Austrija, za indirektno sticanje kvalifikovanog učešća u visini preko 50% akcijskog kapitala Swiss osiguranja AD Podgorica.

Dana 18.11.2020. godine Rješenjem Agencije za nadzor osiguranja br. 03-741/7-20 daje se saglasnost Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft za sticanje direktnog kvalifikovanog učešća u Swiss osiguranje AD Podgorica, u visini od 100% učešća u akcijskom kapitalu. Istog dana, Rješenjem Agencije za nadzor osiguranja br. 30-742/7-20 daje se saglasnost GRAWE-Vermögensverwaltung za sticanje indirektnog kvalifikovanog učešća u Swiss osiguranje AD Podgorica u visini od 100% učešća u akcijskom kapitalu.

Agencija za nadzor osiguranja je dala saglasnost o promjeni naziva „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica u „GRAWE neživotno osiguranje“ AD Podgorica, Rješenjem broj 03-926/2-20 od 14.01.2021. godine.

Društvo je promijenilo naziv u Osiguravajuće društvo „GRAWE neživotno osiguranje“ AD, Podgorica 27. januara 2021. godine, što je registrovano u Centralnom registru Privrednih subjekata u Podgorici Rješenjem broj 4-0000110/068.

Saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Sl. list CG 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11 i 45/12) i Statuta Društva, djelatnost „GRAWE neživotnog osiguranja“ AD, Podgorica su poslovi svih vrsta neživotnih osiguranja:

- Obavezno osiguranje u saobraćaju,
- Osiguranje od nezgode i dobrovoljno zdravstveno osiguranje,
- Ostala osiguranja imovine, uključujući osiguranje vozila-kasko,
- Sve vrste neživotnih osiguranja.

Sjedište Društva je u Podgorici, Bulevar Josipa Broza 23A.

Društvo je na dan 31. decembra 2022. godine imalo 107 zaposlenih (na dan 31. decembra 2020. godine imalo je 112 zaposlenih), od čega je 66 zaposlenih saradnici za prodaju osiguranja motornih vozila, sa nepunim radnim vremenom i 6 zaposlenih saradnici za preventivu, sa nepunim radnim vremenom (31. decembra 2021. godine 70 zaposlenih saradnici za prodaju osiguranja motornih vozila, sa nepunim radnim vremenom i 6 zaposlenih saradnici za preventivu, sa nepunim radnim vremenom).

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi svoje evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Sl. list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016), Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“, br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13 i 055/16), Zakonom o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13 i 055/16), Pravilnikom o kontnom okviru društva za osiguranje („Sl. list RCG“ br. 63/10 i 78/15) i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Agencije za nadzor osiguranja, kao i ostalom primjenjivom zakonskom regulativom u Crnoj Gori.

Priloženi finansijski izvještaji su sastavljeni i propisanoj formi obrazaca finansijskih iskaza („Sl. list CG“, br. 5/11).

Imajući u vidu razlike između navedenih regulativa koje regulišu izvještavanje Društava za osiguranje, ovi finansijski izvještaji odstupaju od MSFI u sljedećim ključnim aspektima:

1. Finansijski izvještaji su prikazani u formatu koji u pojedinim dijelovima odstupa od prezentacije u skladu sa zahtjevima sa MRS 1 „Prikazivanje finansijskih izvještaja“
2. Finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja u skladu sa zahtjevima MSFI-4 i MSFI-7.

S obzirom na naprijed navedeno i na to da pojedina zakonska i podzakonska regulativa propisuju računovodstvene postupke koji u pojedinim slučajevima odstupaju od zahtjeva MSFI, računovodstveni propisi Republike Crne Gore mogu odstupati od zahtjeva MSFI, što može imati uticaj na realnost i objektivnost priloženih finansijskih izvještaja. Shodno tome, priloženi finansijski izvještaji se ne mogu smatrati finansijskim izvještajima sastavljenim u saglasnosti sa MSFI na način kako je to definisano odredbama MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“.

Usvojene računovodstvene politike korišćene za pripremu finansijskih izvještaja za 31. decembar 2022. godine konzistentne su sa računovodstvenim politikama primjenjenim u prethodnoj finansijskoj godini.

Društvo je u sastavljanju svojih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni na osnovu procjenjivanja istorijske vrijednosti osim finansijskih instrumenata namijenjenih trgovanju koji se procjenjuju po fer vrednosti, osnovnih sredstava koja se procjenjuju po modelu revalorizovane vrijednosti i investicionih nekretnina koje se procjenjuju po fer vrijednosti. Ostala finansijska imovina i obaveze iskazani su po amortizovanoj vrijednosti, umanjenoj za odgovarajuće ispravke vrijednosti.

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, rezervisanja za prijavljene, a ne likvidirane štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete i ostala rezervisanja.

2.3. Zvanična valuta izvještavanja

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR). Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u eurima.

2.4. Uporedni podaci

Društvo je prikazalo uporedne podatke za bilans uspjeha za 01. januar do 31. decembra 2021. godine, bilans stanja, izvještaj o promjenama na kapitalu, i bilans novčanih tokova za godinu koja se završava 31. decembra 2022. godine.

2.5. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Konsolidacija

Na osnovu Zakona o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/16 od 09.08.2016), privredna društva su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju pojedinačne i konsolidovane finansijske izvještaje kada imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) u skladu sa MRS. Konsolidovani finansijski izvještaji su iskazi ekonomske cjeline koju čine matično i sva zavisna pravna lica.

Takođe, u skladu sa ovim Zakonom matično pravno lice dužno je da sastavlja, dostavlja i objavljuje konsolidovani izvještaj menadžmenta.

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Zavisna pravna lica čiji je Društvo 100% vlasnik su:

- "SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga – Podgorica;
- Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o Podgorica.

3.2 Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunavaju se u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz preračuna sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom poslovnih promjena u toku godine priznaju se kao prihod ili rashod perioda u kome su nastale.

3.3. Ugovori o osiguranju

Klasifikacija ugovora, priznavanje i mjerenje

Društvo potpisuje ugovore o osiguranju kojima prihvata značajan rizik osiguranja od drugog lica (imaoca polise) i time prihvata da nadoknadi štetu imaocu polise, ukoliko budući neizvjesni događaj (osigurani slučaj) bude imao negativan efekat na imaoca polise.

Postoje sledeće vrste ugovora o osiguranju:

- osiguranje imovine obuhvata naknadu štete na imovini osiguranika u slučajevima predviđenim uslovima osiguranja, a najviše u visini vrijednosti imovine,
- osiguranje transporta podrazumijeva osiguranje stvari koje se prevoze, osiguranje karga i prevoznih sredstava kojima se prevoze stvari i putnici ili služe kao tehnička sredstva ili sredstva za obavljanje radova;
- osiguranje od odgovornosti iz djelatnosti je osiguranje građanske odgovornosti (subjektivna i objektivna odgovornost). Predmet osiguranja je imovina kao cjelina, a ne jedna određena stvar. Osigurava se odgovornost iz obavljanja djelatnosti za smrt, tjelesne povrede i narušavanje zdravlja, kao i uništenje ili oštećenje imovine trećih lica;
- osiguranje od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima uključujući obavezno osiguranje od autoodgovornosti, obuhvata naknadu štete trećim licima nastala upotrebom motornog vozila;
- osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja (nezgode) je zaštita osiguranika i njihovih porodica od nepovoljnih posljedica nezgode, uključuje i ugovaranje od strane poslodavca za zaposlene. Može se ugovoriti za slučaj smrti usled nezgode, trajnog invaliditeta, smrti usled bolesti, prolazne nesposobnosti za rad (dnevna naknada) i narušavanje zdravlja koje zahtijeva ljekarsku pomoć (troškovi liječenja);
- zdravstveno osiguranje – dopunsko zdravstveno i privatno zdravstveno osiguranje kao oblik dobrovoljnog kolektivnog osiguranja koje obezbjeđuje dodatnu zdravstvenu zaštitu, putno zdravstveno osiguranje, osiguranje za vrijeme privremenog boravka u inostranstvu radi pokrivanja troškova u slučaju neophodne medicinske pomoći zbog iznenadne bolesti ili posledice nesrećnog slučaja i nekih drugih troškova.

Za sve ove vrste ugovora, premije se priznaju kao prihod (zarađene premije) proporcionalno tokom perioda pokrivanja. Dio premija primljen na osnovu ugovora koji su na snazi, a koji se odnosi na rizike koji nisu istekli na dan bilansa stanja je prikazan kao prenosna premija. Potraživanja za premije su iskazana sa porezom, a prihodi od premije u iznosu umanjenom za porez.

Obaveze za štete i troškovi po osiguranju se knjiže u bilansu uspjeha u momentu nastanka na osnovu procjenjenih obaveza za naknadu štete koje treba isplatiti osiguranicima ili trećim stranama koje su oštetili osiguranici. Ovdje spadaju direktni i indirektni troškovi podmirenja i nastaju na osnovu događaja koji su se desili do datuma bilansa stanja, dok se za štetne slučajeve koji još nisu prijavljeni Društvu vrše odgovarajuća rezervisanja. Društvo ne vrši diskontovanje obaveza za neizmirene štete. Obaveze za neplaćene štete se procjenjuju pomoću podataka o procjeni pojedinačnih slučajeva o kojima Društvo ima izvještaje i statističkih analiza za štete koje su se desile, ali nisu prijavljene.

3.4. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode po osnovu ugovora u osiguranju, odnosno prihode od premije osiguranja i saosiguranja, prihode po osnovu učešća u štetama iz poslova reosiguranja, učešće u štetama iz poslova saosiguranja, prihode od regresnih potraživanja, prihode od provizija iz poslova reosiguranja. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

3.4.1 Prihodi od premije osiguranja

Prihodi od premije osiguranja predstavljaju iznos obračunate premije, nakon umanjjenja za porez, koju osiguranik plaća osiguravaču za snošenje rizika na osnovu ugovora o osiguranju, umanjene za iznos prenosne premije koji pripada narednom obračunskom periodu, a uvećan za prenosnu premiju iz prethodne godine. Visina bruto premije utvrđena je tarifom premije prema vrsti osiguranja. Tarifnu politiku usvojio je Odbor direktora Društva.

Bruto premija se sastoji od funkcionalne premije i režijskog dodatka. Funkcionalnu premiju čine tehnička premija i doprinos za preventivu. Režijski dodatak koristi za pokrivanje troškova za sprovođenje osiguranja. Maksimalnu stopu režijskog dodatka utvrđuje organ određen statutom Društva.

Bonusi i popusti se odobravaju u skladu sa uslovima i u procentima propisanim internim aktima. Društvo odobrava popuste u skladu sa Tarifom a na osnovu procijenjenog rizika, dodatnog sistema zaštite, ugovorenog trajanja osiguranja, broja osiguranih rizika, u zavisnosti od načina i dinamike plaćanja premije i sl.

Neto prihodi od premije osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja, koja je umanjena za udio reosiguranja i korigovana za promjenu bruto prenosne premije i promjenu učešća reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja je ugovorena premija.

Obračun prenosne premije (rezerva za nezarađene premije) se vrši u skladu sa opisanim u napomeni 3.22.1

3.4.2 Neto prihodi od ostalih usluga

Ostali poslovni prihodi predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali i ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. U okviru neto prihoda od ostalih usluga iskazuju se prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja (prodaje zelene karte, prihodi od ukidanja rezervisanja, osim tehničkih rezervisanja, revalorizacioni poslovni prihodi, naplaćena ispravljena ili otpisana potraživanja i drugi prihodi iz poslova osiguranja.

3.5. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i gubitke. Poslovne rashode čine: rashodi naknada šteta, rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja, troškovi za preventivu, garantni fond, troškovi nadzornog organa, troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja i ostali troškovi osiguranja.

3.5.1. Rashodi naknada šteta

Rashodi naknada šteta predstavljaju rashode za isplatu šteta koji se utvrđuju na osnovu ugovora, akata poslovne politike, odnosno opštih akata Društva. Ovi rashodi uključuju i rashode procjene šteta i druge rashode definisane aktima Društva.

Neto rashodi naknade štete obračunati su iz bruto naknade šteta, koja je uvećana za troškove vezane za isplatu šteta, umanjena za regresna potraživanja i udio reosiguranja i saosiguranja i korigovana za promjenu bruto rezervisanja za štete i učešće reosiguranja i saosiguranja u tim rezervacijama. Troškovi vezani za isplatu šteta sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti iznosa odštetnih zahtjeva, kao i sudske troškove i troškove vještačenja.

Rashodi za rezervisane štete obračunavaju se u skladu sa opisanim u napomeni 3.22.2

3.5.2. Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju troškove doprinosa garantnom fondu, troškove nadzornog organa, troškove za preventivnu aktivnost, vatrogasni doprinos, troškovi ispravke vrijednosti potraživanja i ostale neto troškove iz poslova osiguranja. Ostali troškovi se priznaju na obračunskoj osnovi.

3.6. Doprinos za preventivu

Doprinos za preventivu se izdvaja u skladu sa Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka Društva.

3.7. Doprinos Garantnom fondu

Pravilnikom o kriterijumima za određivanje visine doprinosa Garantnom fondu koji je donio Savjet Agencije za nadzor osiguranja od 13.03.2013., utvrđen je kriterijum za određivanje visine doprinosa Garantnom fondu koju uplaćuju društva za osiguranje koja su članovi Udruženja - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore.

Redovni doprinos za obrazovanje potrebnih sredstava Garantnog fonda obračunava se množenjem iznosa bruto fakturisane premije obaveznih osiguranja u saobraćaju prethodne godine sa utvrđenom stopom.

3.8. Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju rashode koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva.

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju: troškove sticanja osiguranja i sve druge operativne troškove koji su neophodni za obavljanje djelatnosti osiguranja. Ove poslovne rashode čine rashodi za obavljanje djelatnosti osiguranja kao što su provizije zastupnicima/posrednicima za prodane premije osiguranja, amortizacije, zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih, materijalni troškovi, ostali troškovi usluga i drugo.

Troškove pribave čine: troškovi koji se mogu direktno pripisati pribavi i troškovi koji se ne mogu direktno pripisati pribavi i koji se po ključu raspoređuju na troškove pribave. U skladu sa članom 102 Zakona o osiguranju, troškovi sticanja (pribavljanja) osiguranja mogu se razgraničiti u srazmjeri prenosne premije i ukupne premije.

Ukupni troškovi sprovođenja osiguranja umanjuju se za prihode od provizija reosiguravača.

3.9. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijske prihode čine prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku, prihodi od kamata, dobiti od finansijskih sredstava i drugi prihodi.

Finansijski rashodi se sastoje od rashoda od kamata, gubitaka od finansijskih sredstava i drugih finansijskih rashoda.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata i drugi troškovi pozajmljivanja knjiže se u korist i na teret obračunskog perioda na koji se odnose.

3.10. Naknade za zaposlene

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenih iskazuju se kao rashod perioda na koji se odnose.

Nakon izvršenih uplata doprinosa, Društvo nema daljih zakonskih obaveza u pogledu budućeg plaćanja doprinosa ukoliko fond nema dovoljno sredstava da isplati sve beneficije zaposlenima koji su se penzionisali.

3.11. Porezi

a) Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Službeni list Republike Crne Gore”, br. 065/01, 012/02, 080/04, Službeni list Crne Gore”, br. 040/08, 086/09, 040/11, 014/12, 061/13, 055/16). Stopa poreza na dobit je progresivna, zavisno od ostvarene dobiti poreskog obveznika:

- Na ostvarenu dobit do 100.000 € poreska stopa iznosi 9% fiksno;
- Na ostvarenu dobit od 100.000,01 € do 1.500.000 € porez se plaća u iznosu od € 9.000 fiksno + 12% na ostvarenu dobit preko iznosa od 100.000,01 €;
- Na ostvarenu dobit od preko 1.500.000 € porez će se plaćati u iznosu od 177.000 € fiksno + 15% na ostvarenu dobit preko 1.500.000,01 €.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

a) Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode obaveza za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Odloženi porez na dobit se utvrđuje primjenom poreskih stopa koje su na snazi na dan bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

b) Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju porez na imovinu, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa republičkim i opštinskim propisima.

3.12. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se odnose na softvere za vođenje poslovnih knjiga i obračun premije osiguranja. Nematerijalna ulaganja se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenom za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane gubitke zbog obezvrjeđenja.

Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se troškovi nematerijalnih ulaganja raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe. Procijenjeni korisni vijek upotrebe nematerijalnih ulaganja je od 3 do 5 godina, osim ulaganja čije je vrijeme utvrđeno ugovorom.

Promjene u očekivanom korisnom vijeku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promijeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promjene u računovodstvenim procjenama.

Izdaci vezani za razvoj ili održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

3.13. Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema obuhvataju sredstva koja su potrebna za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja i čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nakon početnog priznavanja oprema se iskazuje po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane imparitetne gubitke.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano izmjeriti. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Dobici ili gubici nastali pri otuđenju ili rashodovanju nekretnina i opreme utvrđuju se iz razlike između iznosa dobijenog prodajom i knjigovodstvene vrijednosti i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3.14. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Primijenjene stope u toku 2022.godine:

	Procijenjeni Korisni vijek (godina)	Stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)
GRAĐEVINSKI OBJEKTI	40	2,5	5
INVESTICIONE NEKRETNINE	40	2,5	5
KANCELARIJSKI NAMJEŠAJ	8	12,5	15
AOP - Hardver	4	25	30
OSTALA OPREMA (inventar + klime)	6	16,7	15
SLUŽBENA VOZILA	6	16,7	15
SOFTWAREI, LICENCE	5	20	30
ELEKTRO I MAŠINSKA OPREMA	7	14,3	20
OSTALA TEHNIČKA OPREMA	7	14,3	20
REKLAME	10	10	30
INVESTICIJE U TUĐE NEKRETNINE	1	100	20
SLUŽBENA VOZILA - finansijski lizing	6	16,7	15

Primijenjene stope su sledeće u toku 2021. godine:

	Procijenjeni Korisni vijek (godina)	Stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)
GRAĐEVINSKI OBJEKTI	40	2,5	5
INVESTCIONE NEKRETNINE	40	2,5	5
KANCELARIJSKI NAMJEŠAJ	8	12,5	15
AOP - Hardver	4	25	30
OSTALA OPREMA (inventar + klime)	6	16,7	15
SLUŽBENA VOZILA	6	16,7	15
SOFTWARE, LICENCE	5	20	30
ELEKTRO I MAŠINSKA OPREMA	7	14,3	20
OSTALA TEHNIČKA OPREMA	7	14,3	20
REKLAME	10	10	30
INVESTICIJE U TUĐE NEKRETNINE	1	100	20
SLUŽBENA VOZILA - finansijski lizing	6	16,7	15

U skladu sa članom 13. stav 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica (“Sl.list RCG”, br. 80/04, “Sl.list CG”, br. 40/2008, br. 86/09, br. 73/10 i br. 40/11) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija licenci, ostalih nematerijalnih ulaganja i građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a opremu primjenom degresivnog metoda.

3.15. Obevrjeđenje vrijednosti imovine

Društvo na dan bilansa stanja preispituje vrijednosti po kojima je iskazana materijalna imovina i procjenjuje da li postoje nagovještaji da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstava, kako bi se utvrdio iznos obevrjeđenja. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Gubitak zbog obevrjeđenja se priznaje kao rashod tekućeg perioda.

3.16. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je ulaganje Društva u nekretninu koju Društvo ne koristi za neposredno obavljanje djelatnosti, nego radi sticanja prihoda od zakupa i/ili radi uvećanja vrijednosti kapitala.

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstva kada su ispunjeni sledeći kriterijumi:

- investicione nekretnine moraju ostvarivati ekonomske koristi;
- investicione nekretnine se koriste za izdavanje u zakup i donose zakupninu ili se prodaju i ostvaruju dobit;
- investicione nekretnine nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju;
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

Investiciona nekretnina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrednost sadrži nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove.

3.17. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vijekom upotrebe ne podliježu amortizaciji i testiraju se na umanjenje vrijednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na smanjenje njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukazu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstava veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstava umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za

svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva, osim goodwill-a, kod kojih je došlo do umanjenja vrijednosti se revidiraju na svaki izvještajni period zbog mogućeg ukidanja efekta umanjenja vrijednosti.

3.18. Finansijska sredstva i obaveze

Društvo klasifikuje finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, ulaganja u kapital pravnih lica, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i sredstva koja se drže do roka dospijea, oročeni depoziti, krediti i potraživanja iz poslovnih odnosa. Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznavanja. Društvo će sprovoditi klasifikaciju, inicijalno priznavanje i naknadno mjerenje shodno zahtjevima MRS 39 i Agencije za nadzor osiguranja.

Finansijska sredstva se početno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za, u slučaju finansijskih sredstava koja nisu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, direktne troškove transakcije (naknade plaćene zastupnicima, savjetnicima, berzanskim posrednicima, dažbine berzi i ostale dažbine povezane sa prenosom), a koje proizilaze neposredno iz kupovine ili izdavanja finansijskog sredstva.

3.18.1 Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha uključuju:

- Finansijska sredstva namijenjena trgovanju, za koja postoji tržište odnosno možemo njihovu vrijednost pouzdano izmjeriti;
- Finansijska sredstva koja se prilikom inicijalnog priznavanja razvrstavaju u grupu po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha. To su sredstva za koje mora postojati tržište odnosno možemo njihovu vrijednost pouzdano izmjeriti.

Nakon početnog priznavanja, ova finansijska sredstva se ponovo mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja i realizovani dobiti i gubici se priznaju u bilansu uspjeha. U bilansu uspjeha se priznaju i sve dobijene dividende i kamate.

3.18.2 Ulaganja u kapital pravnih lica i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Učešća u kapitalu pridruženih entiteta predstavljaju ulaganja u osnivački kapital i prikazana su po prvobitnoj vrijednosti ulaganja. Ulaganja u kapital pravnih lica koja nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i za koje su ostali metodi razumnog procjenjivanja neodgovarajući, izuzeta su od vrednovanja po tržišnoj vrijednosti i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Finansijski plasmani čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha su finansijska sredstva namijenjena trgovanju.

Ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju predstavljaju plasmane u akcije privrednih društava koja se kotiraju na tržištima hartija od vrijednosti u Crnoj Gori i Srbiji i prikazana su u okviru obrtne imovine.

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju se početno iskazuju po nabavnoj vrijednosti na dan trgovanja. U nabavnu vrijednost se ne uključuju transakcioni troškovi nabavke. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva se na dan bilansa stanja vrednuju po fer vrijednosti, bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja. Razlika između fer vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti na datum bilansa stanja direktno se priznaje kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastala.

Finansijska sredstva se isknižavaju onda kada pravo na priliv po osnovu finansijskog ulaganja prestane, odnosno kada Društvo suštinski prenese sve rizike i koristi od vlasništva.

Iznos više ili manje ostvarene prodajne vrijednosti u odnosu na vrijednost koja je iskazana u poslovnim knjigama Društva, iskazuje se kao dobitak, odnosno gubitak u bilansu uspjeha i prkazuje kao dio ostalih poslovnih prihoda ili poslovnih rashoda.

Otpis ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju vrši se u cjelosti za akcije privrednih društava koja su trajno prestala sa poslovanjem ili za koja je završen postupak stečaja. Djelimičan otpis finansijskih plasmana vrši se za akcije privrednih društava kod kojih je došlo do smanjenja akcijskog kapitala po osnovu pokriva gubitka iz poslovanja, a na osnovu odluke Skupštine akcionara tih društava.

3.18.3 Finansijska sredstva koja se drže do dospijeca

Finansijska sredstva koja se drže do dospijeca na naplatu predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplatama i fiksnim dospijecem, i za koja rukovodstvo Društva ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do roka dospijeca. Ukoliko Društvo prodaje više od beznačajnog iznosa investicije koja se drži do dospijeca, čitava kategorija ulaganja se obilježava i reklasifikuje kao raspoloživa za prodaju.

Nakon početnog vrednovanja, finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Kamate se priznaju u bilansu uspjeha.

Preračuni finansijskih ulaganja, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Ukoliko se fer vrijednost tih sredstava privremeno poveća ili smanji ispod knjigovodstvene vrijednosti, ta promjena ne utiče na visinu tih sredstava, odnosno te se promjene ne priznaju u poslovnim knjigama.

Sredstva koja su klasifikovana kao sredstva koja se drže do dospijeca nije moguće prodati prije dospijeca ili razvrstati u drugu grupu sredstava.

3.18.4 Krediti i potraživanja iz poslovnih odnosa, oročeni depoziti

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Ova sredstva se početno priznaju po fer vrijednosti. Svi troškovi transakcije nastali prilikom pribave se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva.

Nakon početnog vrednovanja, zajmovi i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu.

Potraživanja za premiju osiguranja čine potraživanja za fakturisane iznose premija osiguranja u skladu sa ugovornim uslovima u zaključenoj polisi osiguranja, koja nijesu naplaćena na dan bilansiranja, kao i druga kratkoročna potraživanja. Obračun premije vrši se na osnovu Odluke o uslovima osiguranja i tarifama premija osiguranja, kojom je za svaku vrstu osiguranja određena tarifa i način obračuna premija.

Potraživanja se inicijalno priznaju po nominalnoj vrijednosti, a na dan bilansa se iskazuju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za procjenu rukovodstva o potencijalnoj nenaplativosti potraživanja. Ispravka vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivni dokaz da Društvo neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju duže od godinu dana od dana dospjeca, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Rukovodstvo Društva utvrđuje ispravku vrijednosti plasmana imajući pri tome u vidu urednost u plaćanju, finansijsko stanje dužnika i slične faktore.

Depoziti kod banaka iskazuju se po nominalnoj vrijednosti.

3.18.5 Obezbjeđenje finansijskih sredstava

Društvo provjerava na datum sastavljanja finansijskih izvještaja da li postoje objektivni dokazi za obezbjeđenje finansijskih sredstava. Finansijska sredstva su pretrpjela umanjene vrijednosti tamo gdje

postoji objektivni dokaz da će procijenjeni budući novčani tokovi od imovine biti izmijenjeni kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijskih sredstava.

Objektivni dokaz umanjena vrijednosti finansijskih sredstava može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica; ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju; ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Iznos troška po osnovu ispravke vrijednosti se priznaje u okviru bilansa uspjeha u okviru ostalih rashoda. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda.

Obezvredjenje potraživanja

Procjenjivanje naplativosti potraživanja utvrđuje se provjerom boniteta i finansijske likvidnosti dužnika, kao i dinamikom dosadašnjeg izvršenja obaveze, zatim provjerom kvaliteta poslovne saradnje i provjerom kvaliteta sredstava obezbjeđenja plaćanja.

Za sva potraživanja, za koje se procijeni da se ne mogu naplatiti redovnim putem, pokreće se sudski spor. Takva potraživanja se odmah registruju kao rashodi perioda i za isti iznos umanjuju sredstva u bilansu stanja.

Procjenu naplativosti potraživanja kod kojih je dospelost bitan element Društvo vrši na osnovu pojedinačne procjene finansijske sposobnosti dužnika i trajanja docnje u izmirivanju obaveza prema Društvu.

Obezvredjenje učešća u kapitalu

Društvo smatra učešća u kapitalu obezvrjeđenim kada postoji dokumentovano (tržišni podaci) ili procijenjeno smanjenje fer vrijednosti ovih sredstava ispod njihove nabavne vrijednosti.

Obezvredjenje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju

U slučaju finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, Društvo procjenjuje na pojedinačnoj osnovi da li postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju, na osnovu istih kriterijuma koji važe za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti. Takođe, proknjiženi iznos ispravke predstavlja kumulativni gubitak vrednovan kao razlika između amortizovane vrijednosti i tekuće fer vrijednosti, umanjen za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha. U slučaju instrumenata kapitala raspoloživih za prodaju, objektivnim dokazom se smatra i “značajan“ ili “prolongiran“ pad fer vrijednosti instrumenta kapitala ispod nabavne vrijednosti. Ukoliko postoji dokaz o obezvrjeđenju, kumulativni gubitak, vrednovan kao razlika nabavne vrednosti i trenutne fer vrijednosti, umanjen za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha, se prenosi iz kapitala u bilans uspjeha, dok se porast fer vrijednosti nakon obezvrjeđenja evidentira direktno kroz kapital.

3.18.6 Prestanak priznavanja finansijskog sredstva

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt.

3.18.7 Zalihe

Zalihe Društva odnose se na stanje obrazaca stroge evidencije.

Zalihe se vrednuju:

- prilikom njihovog pribavljanja
- prilikom njihovog trošenja i
- prilikom utvrđivanja stanja na kraju obračunskog perioda.

Zalihe se mjere po nabavnoj vrijednosti ili po cijeni koštanja. Zalihe se evidentiraju po nabavnoj cijeni i razdužuju po prosječnoj nabavnoj cijeni

3.18.8 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se gotovina u blagajni Društva i novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka (žiro i deviznim računima).

3.18.9 Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prvobitno prikazuju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope.

3.18.10 Prestanak priznavanja financijske obaveze

Društvo prestaje priznavati financijsku obavezu kada, i samo kada su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

3.18.11 Lizing

Lizing se klasifikuje kao financijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na Društvo, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga. Svaki drugi lizing se klasifikuje kao operativni lizing.

Sredstva koja se drže po ugovorima o financijskom lizingu se priznaju u bilansu stanja Društva po sadašnjoj vrijednosti minimalnih rata lizinga utvrđenih na početku perioda lizinga. Odgovarajuća obaveza prema davaocu lizinga se uključuje u bilans stanja kao obaveza po financijskom lizingu. Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

3.19. Kapital

Kapital Društva čini: akcijski kapital, druge rezerve, akumulirani gubitak/dobitak prethodnih godina i dobit tekuće godine.

U skladu sa odredbama člana 21. Zakona o osiguranju („Službeni list Crne Gore“ br.78/06, 19/07 i „Službeni list Crne Gore“ br. 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16) minimalni novčani dio osnovnog kapitala Društva za sve vrste neživotnih osiguranja iznosi EUR 3.000.000.

Na dan 31. decembar 2022. godine akcijski kapital Društva je iznad propisanog minimuma.

Adekvatnost kapitala

Prema članu 92 Zakona o osiguranju, kapital društva za osiguranje čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala (član 92a i 92b), umanjen za odbitne stavke iz člana 92c ovog zakona.

Osnovni kapital čine:

- (a) akcijski kapital,
- (b) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja,
- (c) rezerve iz dobiti,
- (d) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- (a) otkupljene sopstvene akcije,
- (b) nematerijalnu imovinu,
- (c) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine,
- (d) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital čine:

- (a) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija,
- (b) podređeni dužnički instrumenti,
- (c) druge kategorije:

1. vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu ne uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5% osigurane sume;
2. revalorizacije rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi, pri čemu se navedene druge kategorije mogu uključiti u obračun dopunskog kapitala samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala utvrđenog članom 92a Zakona o osiguranju Crne Gore.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za:

- (a) udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava,
- (b) ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz prethodne tačke, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava,
- (c) akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

3.20. Garantni kapital

Garantni kapital Društva čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo je dužno da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju. (U skladu sa odredbama člana 21 Zakona o osiguranju akcijski kapital Društva za sve vrste neživotnih osiguranja ne može biti manji od 3.000.000 Eur).

3.21. Revalorizacije rezerve

Revalorizacije rezerve su formirane po osnovu efekata izvršene procjene vrijednosti nekretnina, koju je Društvo izvršilo u skladu sa metodom računovodstvenog obuhvatanja i iskazivanja njihove vrijednosti, koji je dozvoljeni alternativni računovodstveni tretman po MRS 16-Nekretnine postrojenja i oprema.

Efekat revalorizacije pojedinog osnovnog sredstva koji je iskazan u revalorizacionim rezervama realizuje se u slučaju prodaje, odnosno rashodovanja osnovnog sredstva i iskazuje direktno kao povećanje neraspoređene dobiti ili kao smanjenje akumuliranog nepokrivenog gubitka.

Gubitak zbog umanjenja vrednosti revalorizovanog sredstva tretira se kao smanjenje revalorizacione rezerve koja je prethodno formirana za to sredstvo. Ukoliko je gubitak zbog umanjenja vrijednosti veći od revalorizacione rezerve, razlika se priznaje kao rashod perioda.

3.22. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano zakonom o osiguranju, podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Osiguravajuće društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuće tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja koje obavlja.

Osiguravajuće društvo koje se bavi poslovima neživotnih osiguranja mora formirati sledeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije,
- rezervisanja za štete,
- rezerve za neistekle rizike.

3.22.1 Prenosne premije

Prenosne premije predstavljaju nedospjeli dio obračunatih premija po osnovu ugovora o osiguranju na dan bilansa i koriste se za pokriće obaveza iz osiguranja koje nastaju u narednom obračunskom periodu. Prema Zakonu o osiguranju, prenosne premije se obrazuju izdvajanjem iz ukupne premije osiguranja na kraju tekućeg obračunskog perioda, odvojeno za svaku vrstu osiguranja, srazmjerno vremenu trajanja osiguranja.

Obračun prenosnih premija vrši se prema vremenu trajanja osiguranja, odnosno metodom pro-rata-temporis. Osnovicu za obračun prenosne premije predstavlja iznos bruto premije u godini za koju se vrši obračun. Postupak obračunavanja prenosnih premija Društva vrši se na osnovu usvojenog Pravilnika koji je u saglasnosti sa metodologijom obračuna koja je propisana od strane Agencije za nadzor osiguranja Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija (Sl.list RCG 78/06 i 19/07) i u skladu je sa članom 84 Zakona o osiguranju.

Prenosne premije utvrđuje ovlašćeni aktuar.

3.22.2 Rezervisane štete

Rezervacija šteta vrši se u skladu sa Pravilnikom Agencije za nadzor osiguranja o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete (Sl.list RCG 41/11). Rezervisanja za štete predstavljaju iznose za prijavljenje nelikvidirane štete, štete u sporu i nastale i neprijavljene štete. Iznos rezervacije se utvrđuje prema aktima poslovne politike društva za prijavljene nelikvidirane štete prema procijenjenim iznosima nelikvidiranih šteta nastalih do 31. decembra tekuće godine.

Rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete se obračunavaju za sve štete koje su prijavljene Društvu, a koje nijesu riješene do kraja obračunskog perioda, i to pojedinačnom procjenom za svku štetu. Za nastale neprijavljene štete u redovnom postupku za koje je utvrđen pravni osnov, ali nijesu pribavljeni potrebni dokumenti na osnovu kojih bi se mogao pouzdano obračunati iznos rezervacije, visina rezervacije se utvrđuje, za svaku štetu posebno, najmanje u visini prosječnog iznosa šteta riješenih u tekućoj godini za vrstu osiguranja kojoj ta šteta pripada.

Rezervisane nastale, a neprijavljene štete se sastoje od očekivanih isplata za štete i troškove po osnovu šteta u vezi sa osiguranim slučajem, koji se desio, ali još nije prijavljen Društvu na dan procjene.

Za nastale štete koje do kraja obračunskog perioda nijesu prijavljene, Društvo vrši obračun rezervacije koristeći Chain ladder metod, kod onih vrsta osiguranja kod kojih postoje dovoljni podaci o štetama u prethodnim godinama.

Troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta sastavni su dio bruto rezervisanih šteta, a odnose se na direktne troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta i indirektno troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

3.22.3 Rezerve za neistekle rizike

Rezerve za neistekle rizike obrazuju se u skladu sa Pravilnikom Agencije za nadzor osiguranja o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za neistekle rizike ("Službeni list Crne Gore", br. 054/18 od 31.07.2018) i definišu se kao procjena budućih iznosa koji treba da se rezervišu da bi se iskoristili za štete i troškove koji će proisteći iz neisteklih rizika i koji su iznad rezerve prenosnih premija koja se odnosi na iste rizike na isti dan procene. Sprovedeni test adekvatnosti prenosne premije (LAT), ukazao je na potrebu formiranja rezerve za neistekle rizike.

Rezerve za neistekle rizike obračunavaju se po vrstama osiguranja sa stanjem na dan 31. decembar tekuće godine (godišnji obračun).

3.23. Zakupi

Zakupi se od 01. januara 2021. godine prikazuju u finansijskim izvještajima u skladu sa standardom MSFI 16 -Zakupi

Društvo kao zakupac

Društvo procjenjuje da li neki sporazum predstavlja ugovor o zakupu ili sadrži elemente zakupa na početku ugovora. Društvo priznaje imovinu sa pravom korišćenja i odgovarajuću obavezu za zakup za svaki aranžman u kojem se javlja kao zakupac, osim za kratkoročne zakupe (definisani kao zakupi sa rokom od 12 mjeseci ili manje) i zakupe kod kojih je imovina sa pravom zakupa mala (kao što su tablet računari, lični računari ili sitni predmeti kancelarijskog namještaja i telefoni). Za ove zakupe, Društvo evidentira plaćanja zakupa kao trošak perioda na linearnoj osnovi tokom trajanja perioda zakupa, osim ako druga sistemska osnova ne daje reprezentativniji vremenski obrazac u kojem se troše ekonomske koristi.

Obaveza za zakup se inicijalno mjeri po sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nijesu plaćene na dan početka, diskontovane korišćenjem stope podrazumijevane u ugovoru o zakupu. Ukoliko se ova stopa ne može lako utvrditi, zakupac koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja.

Plaćanja zakupa koja se uključuju u odmjeravanje obaveze za lizing uključuju:

- Fiksne zakupnine (uključujući u suštini fiksna plaćanja), umanjene za sve podsticaje za zakup;
- Varijabilne zakupnine koje zavise od indeksa ili stope, inicijalno odmjerena korišćenjem indeksa ili stope na dan počinjanja zakupa;
- Iznos koji se očekuje da će biti plaćen po garancijama ostatka vrijednosti;
- Izvršne cijene opcija kupovine, ako zakupac razumno očekuje da će izvršiti ove opcije;
- Plaćanja kazni za raskid zakupa, ukoliko rok trajanja zakupa reflektuje izvršenje opcije da se raskine zakup.

Obaveza za zakup se prikazuje u okviru dugoročnih i kratkoročnih obaveza u bilansu stanja.

Obaveze za lizing se naknadno odmjeravaju na način da se njihova knjigovodstvena vrijednost povećava da bi refletovala kamatu na obavezu za lizing (korišćenjem metode efektivne kamatne stope) i umanjuje da reflektuje plaćanja zakupnina.

Društvo ponovno odmjerava obavezu po osnovu zakupa i evidentira korekciju na odnosnu imovinu sa pravom korišćenja u slučajevima kad:

- se promijeni rok trajanja zakupa ili se dogodi značajni događaj ili promjena u okolnostima koje rezultiraju u procjeni izvršenja opcije za kupovinu, u kojem slučaju se obaveza ponovno mjeri diskontovanjem promijenjenih zakupnina korišćenjem izmijenjene kamatne stope;
- se plaćanja zakupnina promijene zbog promjena u indeksu ili stopi ili promjena u očekivanim plaćanjima po osnovu garancije ostatka vrijednosti, u kojim slučajevima se obaveza za lizing ponovo odjerala diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem nepromijenjenih diskontnih stopa (osim ukoliko plaćanja lizinga nijesu promijenjena zbog promjene u varijabilnim kamatnim stopama, u kojem slučaju se koristi promijenjena diskontna stopa);
- se modifikuje ugovor i ta modifikacija se ne vodi kao zasebni zakup, u kojem slučaju se obaveza za zakup ponovno odmjerava na osnovu roka trajanja zakupa modifikovanog zakupa, diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem promijenjene diskontne stope na datum kad je izvršena modifikacija.

Imovina sa pravom korišćenja uključuje inicijalno odmjeravanje odnosne obaveze za zakup, plaćanja zakupnina prije početka zakupa ili plaćanja na dan zakupa, umanjena za bilo kakve podsticaje za zakup i bilo kakve direktne troškove. Naknadno se imovina sa pravom korišćenja odmjerava po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i obezvređenje.

U slučajevima kad Društvo ima obavezu da snosi troškove za rastavljanje i uklanjanje zakupljene imovine, vraćanja mjesta na kojem se nalazi imovina ili vraćanja dotične imovine u stanje potrebno uslovima zakupa, Društvo priznaje rezervisanje u skladu sa MRS 37. U mjeri u kojoj se troškovi odnose na imovinu s pravom korišćenja, troškovi su uključeni u odnosnu imovinu sa pravom korišćenja, osim ukoliko su ti troškovi nastali za proizvodnju zaliha.

Imovina s pravom korišćenja se amortizuje kroz period trajanja zakupa i korisnog vijeka imovine s pravom korišćenja, zavisno od toga koji je kraći. Ukoliko se na kraju zakupa prenosi vlasništvo nad imovinom pod zakupom ili vrijednost imovine s pravom korišćenja reflektuje činjenicu da Društvo očekuje da će izvršiti opciju za kupovinu, odnosno imovina sa pravom korišćenja se amortizuje kroz period korisnog vijeka te imovine. Amortizacija počinje datumom početka zakupa.

U skladu sa Pravilnikom o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 028/02 od 13.06.2002, "Službeni list Crne Gore", br. 130/21 od 16.12.2021) u slučaju stalnih sredstava koja su uzeta u zakup sa pravom korišćenja dužim od godinu dana, a koja se, shodno propisima o računovodstvu kod primaoca lizinga priznaju kao sredstvo, rashod po osnovu amortizacije priznaje se u iznosu računovodstvene amortizacije.

Društvo primjenjuje MRS 36 da odredi da li je imovina s pravom korišćenja obezvrijeđena i evidentira troškove obezvrijeđenja u skladu sa računovodstvenim politikama opisanim u dijelu za računovodstvene politike za „Nekretnine, postrojenja i opremu“.

Varijabilni zakupi koji ne zavise od indeksa ili stope ne uključuju se u odmjerenje obaveze za lizing i imovine s pravom korišćenja. Ova plaćanja se priznaju kao trošak u periodu u kojem se događaj ili uslov koji pokreće te isplate dogodi i uključuje se u ostale troškove u bilansu uspjeha.

Kao praktičnu olakšicu, MSFI 16 dozvoljava zakupcu da ne odvajava komponente ugovora koji se ne odnose na zakup i da umjesto toga računovodstveno obuhvata komponente koje se odnose na zakup i komponente koje se ne odnose na zakup kao jedinstveni aranžman. Društvo nije koristilo ovu praktičnu olakšicu. Za zakupe koji sadrže komponente koje se odnose na zakup i jednu ili više dodatnih komponentata koje se odnose na zakup ili koje se ne odnose na zakup, Društvo alocira plaćanja u ugovoru na te komponente na bazi relativnih samostalnih cijena komponenti.

Društvo kao zakupodavac

Društvo zaključuje ugovore o najmu kao zakupodavac u pogledu nekih svojih investicionih nekretnina. Zakupi u kojima se Društvo javlja kao zakupodavac se klasifikuju kao finansijski ili operativni. U slučajevima kad se na zakupca po osnovu ugovora o zakupu prenose svi rizici i benefiti od vlasništva, ugovor se klasifikuje kao finansijski zakup. Svi ostali zakupi se klasifikuju kao operativni zakupi.

Prihod od zakupa iz operativnog zakupa priznaje se linearno tokom trajanja odgovarajućeg zakupa. Početni direktni troškovi nastali u pregovorima i uređivanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava datih u zakup i priznaju se linearno, tokom trajanja zakupa.

Potraživanja od zakupaca po finansijskim zakupima se priznaju kao potraživanja u visini neto ulaganja Društva u zakupnine. Prihodi od finansijskog zakupa raspoređuju se u obračunske periode tako da odražavaju konstantnu periodičnu stopu prinosa na neto ulaganja Društva u pogledu zakupa.

U slučajevima kad lizing sadrži komponente vezane za zakup i komponente koje nijesu vezane za zakup, Društvo evidentira naknade po ugovoru svakoj komponenti.

Zakupi se klasifikuju kao finansijski kad god uslovi ugovora o zakupu prenose uglavnom sve rizike i koristi od vlasništva na zakupca. Svi ostali zakupi se klasifikuju kao operativni.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

U transakcijama s financijskim instrumentima Društvo na sebe preuzima financijske rizike. Ti rizici uključuju:

- tržišni rizik,
- kreditni rizik (uključujući i kreditni rizik reosiguranja) i
- rizik likvidnosti,

Objelodanjivanje podataka u skladu sa MSFI 7 – financijski instrumenti: objelodanjivanja, za 2022. i 2021. godinu dat je po kategorijama financijskih instrumenata u sledećoj tabeli:

Financijska sredstva	31.12.2022.	31.12.2021.
Dugoročni financijski plasmani	9,608,088	7,483,495
Potraživanja	671,983	951,688
Kratkoročni financijski plasmani	60,181	617,334
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	468,252	445,019
Potraživanja za nefakturisan prihod	611,472	331,795
Ukupno	11,419,976	9,829,331
Financijske obaveze		
Dugoročne financijske obaveze	22,437	38,634
Kratkoročne financijske obaveze	0	66,061
Obaveze po osnovu šteta	0	0
Obaveze za premiju	581,292	643,160
Obaveze za proviziju	17,614	0
Obaveze prema dobavljačima	50,408	18,260
Unapred obračunati troškovi	231,474	63,115
Ostale obaveze	157,561	131,838
Ukupno	1,060,786	961,068

4.1 Tržišni rizik

Tržišni rizik predstavlja rizik koji proizilazi od fluktuacija ili/volatilnosti tržišnih cijena imovine, obaveza i financijskih instrumenata.

Tržišni rizik uključuje valutni rizik, rizik promjene kamatnih stopa i rizik cijena. Cjelokupan program upravljanja rizikom usmeren je na nepredvidivost financijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na financijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora.

a) Devizni rizik

Društvo je izloženo deviznom riziku koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama. To je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta.

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Obzirom da Društvo većinu transakcija obavlja u EUR, valutni rizik je značajno umanjen.

b) Kamatni rizik i rizik promjene cijena financijskih instrumenata

Rizik kamatnih stopa je rizik promjena u vrijednosti financijskih instrumenata, a koje nastaju kao rezultat promjena kamatnih stopa na tržištu. Aktivnosti Društva izložene su riziku od promjene u nivou kamatnih stopa u dijelu kamatonosnih sredstava i obaveza. Ovaj rizik je ograničen budući da sva kamatonosna ulaganja Društva na dan izvještavanja imaju fiksne kamatne stope.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1 Tržišni rizik (nastavak)

b) Kamatni rizik i rizik promjene cijena financijskih instrumenata (nastavak)

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Društva na dan 31. decembra 2022. godine:

Financijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Dugoročni financijski plasmani	9,034,801	573,287	9,608,088
Potraživanja	89,500	582,483	671,983
Kratkoročni financijski plasmani	0	0	0
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	0	468,252	468,252
Potraživanja za nefakturisan prihod	0	611,472	611,472
Financijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat			
Hartije od vrijednosti		60,181	60,181
Ukupna sredstva	9,124,301	2,295,675	11,419,976

Financijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti

Dugoročne financijske obaveze	22,437	0	22,437
Kratkoročne financijske obaveze	0	0	0
Obaveze po osnovu šteta	0	0	0
Obaveze za premiju	0	581,292	581,292
Obaveze za proviziju	0	17,614	17,614
Obaveze prema dobavljačima	0	50,408	50,408
Unapred obračunati troškovi	0	231,474	231,474
Ostale obaveze	0	157,561	157,561
Ukupno obaveze	22,437	1,038,349	1,060,786

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:

- 31. decembar 2021. godine	7,487,173	1,381,089	8,868,262
- 31. decembar 2022. godine	9,101,864	1,257,326	10,359,190

c) Uparivanje imovine i obaveza

Društvo aktivno upravlja svojom imovinom i koristi pristupe koji uravnotežavaju kvalitet, diverzifikaciju, uparivanje imovine i obaveza, likvidnost i povrat na investicije. Cilj procesa ulaganja je optimizirati prihod od ulaganja uz istovremeno osiguranje da se imovinom i obavezama upravlja na bazi gotovinskih tokova i ročnosti. Rukovodstvo periodično analizira portfelj, određuje investicione smjernice i limite i nadgleda proces upravljanja imovinom. Društvo je u cilju urednog izmirivanja obaveza, svoja sredstva plasiralo, u skladu sa Zakonom o osiguranju, u razne oblike financijskih instrumenata, odnosno vršilo je deponovanje i ulaganje tehničkih rezervi i kapitala Društva u visokolikvidnu aktivu.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2 Kreditni rizik

Društvo se izlaže kreditnom riziku kroz sljedeće stavke imovine:

- udio reosiguranja u rezervisanim štetama;
- potraživanja od reosiguranja po isplaćenim štetama;
- potraživanja od osiguranika;
- depoziti i dati zajmovi;
- potraživanja od posrednika u osiguranju i ostala potraživanja i
- novac u banci.

Ovaj rizik se definiše kao nesposobnost dužnika u podmirenju dospjelog potraživanja. Društvo upravlja ovim rizikom analizom naplativosti potraživanja. Naplativost potraživanja po polisama se procjenjuje na pojedinačnoj osnovi. Za potraživanja za koja se procijeni da su nenaplativa ili nijesu naplaćena u razumnom roku, vrši se ispravka vrijednosti. Kretanje ispravke vrijednosti prikazano je u napomeni 18.1.

4.3 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik nemogućnosti transformacije pojedinih oblika imovine u novac, odnosno rizik nemogućnosti uravnoteženja kratkoročnih platežnih mogućnosti s jedne strane i kratkoročnih obaveza s druge strane. Rizik likvidnosti označava opasnost da za održavanje poslovnih aktivnosti Društva postoje nedovoljna likvidna sredstva. Uključuje sljedeće podvrste rizika: rizik pada kreditnog rejtinga, rizik nedostupnosti i nelikvidnosti tržišta kapitala, rizik neočekivanih financijskih obaveza i rizik neplaćanja obaveza.

Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljavalo zakonske zahtjeve za plaćanjem šteta i drugih obaveza na vrijeme. U sektoru finansija, računovodstva i kontrolinga – dnevno se prate prilivi i odlivi financijskih sredstava i rade se mjesečne analize.

Sljedeća tabela predstavlja ročnost dospeća sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospeća, na dan 31. decembra 2022. godine:

	do 3 mjeseca	od 3 do 6 mjeseci	od 6 m. do 1 godine	1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Dugoročni financijski plasmani	-	-	-	5,398,277	4,209,811	9,608,088
Potraživanja iz poslovanja	1,178,392	49,380	7,634	-	-	1,235,406
Druga potraživanja	48,049	-	-	-	-	48,049
Kratkoročni financijski plasmani	60,181	-	-	-	-	60,181
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	468,252	-	-	-	-	468,252
Ukupno	1,754,874	49,380	7,634	5,398,277	4,209,811	11,419,976
Dugoročne obaveze	-	-	-	22,437	-	22,437
Kratkoročne financijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Obaveze iz poslovanja	622,452	-	-	17,742	-	640,194
Ostale kratkoročne obaveze	398,155	-	-	0	-	398,155
Ukupno	1,020,607	-	-	40,179	-	1,060,786
Ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2022.	734,267	49,380	7,634	5,358,098	4,209,811	10,359,190

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

Sledeća tabela predstavlja ročnost dospeća sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospeća, na dan 31. decembra 2021. godine:

	do 3 mjeseca	od 3 do 6 mjeseci	od 6 m. do 1 godine	1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Dugoročni finansijski plasmani	-	-	-	1,572,247	5,911,248	7,483,495
Potraživanja iz poslovanja	1,040,623	49,724	10,755	-	-	1,101,102
Druga potraživanja	182,331	-	50	-	-	182,381
Kratkoročni finansijski plasmani	617,334	-	-	-	-	617,334
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	445,019	-	-	-	-	445,019
Ukupno	2,285,307	49,724	10,805	1,572,247	5,911,248	9,829,331
Dugoročne obaveze	-	-	-	38,634	-	38,634
Kratkoročne finansijske obaveze	2,585	60,844	2,632	-	-	66,061
Obaveze iz poslovanja	614,101	-	-	15,639	-	629,740
Ostale kratkoročne obaveze	226,633	-	-	0	-	226,633
Ukupno	843,319	60,844	2,632	54,273	-	961,068
Ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2021.	1,441,988	(11,120)	8,173	1,517,974	5,911,248	8,868,263

a) Upravljanje kapitalom

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi akcionarima obezbijedilo povraćaj (profit), a ostalim interesnim stranama povoljnosti, i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja visine margine solventnosti (Službeni list Crne Gore 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna metodom premijske osnove i metode osnove šteta.

Društvo za osiguranje dužno je da kapital održava najmanje u visini margine solventnosti.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Obračun garantnog kapitala i margine solventnosti prikazan je u napomeni 23.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

b) Fer vrijednost financijskih sredstava i obaveza

Financijska sredstva	31. decembar 2022.		31. decembar 2021.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Dugoročni financijski plasmani	9,608,088	9,608,088	7,483,495	7,483,495
Potraživanja	671,983	671,983	951,688	951,688
Kratkoročni financijski plasmani	60,181	60,181	617,334	617,334
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	468,252	468,252	445,019	445,019
Potraživanja za nefakturisan prihod	611,472	611,472	331,795	331,795
Ukupno	11,419,976	11,419,976	9,829,331	9,829,331
Financijske obaveze				
Dugoročne financijske obaveze	22,437	22,437	38,634	38,634
Kratkoročne financijske obaveze	0	0	66,061	66,061
Obaveze po osnovu šteta	0	0	0	0
Obaveze za premiju	581,292	581,292	643,160	643,160
Obaveze za proviziju	17,614	17,614	0	0
Obaveze prema dobavljačima	50,408	50,408	18,260	18,260
Unapred obračunati troškovi	231,474	231,474	63,115	63,115
Ostale obaveze	157,561	157,561	131,838	131,838
Ukupno	1,060,786	1,060,786	961,068	961,068

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio financijskih instrumenata Društva. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje financijskog instrumenta.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

b) Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odslikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Društva. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Društva (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Društvo uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće.

Naredna tabela predstavlja analizu finansijskih instrumenata koji su vrednovani nakon početnog priznavanja po fer vrijednosti, grupisanih u nivoe od 1 do 3, u zavisnosti od stepena mogućnosti procjene fer vrijednosti.

	31. decembar 2022			
Finansijska sredstva	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Dugoročni finansijski plasmani	8,417,738	-	1,190,350	9,608,088
Potraživanja	-	-	671,983	671,983
Kratkoročni finansijski plasmani	-	60,181	-	60,181
Gotovina I gotovinski ekvivalenti	468,252	-	-	468,252
otraživanja za nefakturisan prihod	-	-	611,472	611,472
Ukupno	8,885,990	60,181	2,473,805	11,419,976
Finansijske obaveze				
Dugoročne finansijske obaveze	-	-	22,437	22,437
Kratkoročne finansijske obaveze	-	-	0	0
Obaveze po osnovu šteta	-	-	0	0
Obaveze za premiju	-	-	581,292	581,292
Obaveze za proviziju	-	-	17,614	17,614
Obaveze prema dobavljačima	-	-	50,408	50,408
Unapred obračunati troškovi	-	-	231,474	231,474
Ostale obaveze	-	-	157,560	157,560
Ukupno	-	-	1,060,786	1,060,786

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4 Rizik osiguranja

Odnosi se na neadekvatno preuzimanje rizika u osiguranju i rešavanje šteta i može nastati ako stvarne isplate šteta i naknada premašuju neto knjigovodstveni iznos obaveza iz osiguranja zbog slučajnosti, grešaka i/ili promjena okolnosti. Uključuje sljedeće podvrste rizika: rizik premija, rizik rezervi, rizik otkaza osiguranja, rizik katastrofe, rizik troškova.

U cilju upravljanja rizicima osiguranja, u Društvu se sprovode različite aktivnosti. Društvo organizuje obuke za prodavače, kako bi se postigao zadovoljavajući nivo obučenosti i poznavanja prodajnih vještina, a sve sa ciljem podizanja kvaliteta prodaje osiguranja i ostvarenja ciljeva. Takođe, konstantno se radi na unapređenju postojećih i usvajanju novih procedura i upustava u cilju optimizacije poslovanja. U cilju eliminacije navedenih rizika, u Društvu se prate kret u cilju eliminacije navedenih rizika, u Društvu se prate kretanja na tržištu osiguranja, analiziraju trendovi.

Od posebnog značaja za Društvo je pravilno utvrđivanje samoprdržaja odnosno maksimalnog iznosa obaveze koju Društvo može da preuzme na sebe, a da pri tome ne ugrozi svoju likvidnost. U skladu sa tim, Društvo rizike iznad samoprdržaja predaje u reosiguranje, sklapanjem ugovora o automatskom pokriću, koji se primjenjuju u homogenim vrstama osiguranja gdje Društvo čitav svoj portfelj, koji prelazi njegov samoprdržaj, prenosi na reosiguravača, po tačno utvrđenim uslovima. Svi rizici koji nijesu obuhvaćeni ugovorima o automatskom pokriću prenose se u reosiguranje pojedinačno (fakultativno).

a) Rizik druge ugovorne strane

Ovaj rizik predstavlja rizik gubitka zbog nemogućnosti druge strane da na vrijeme i u cjelosti ispuni svoje obaveze. Uključuje sljedeće podvrste rizika: rizik nemogućnosti naplate potraživanja, rizik nemogućnosti naplate potraživanja iz poslova osiguranja, rizik neispunjenja obaveza iz poslova reosiguranja.

Upravljanje ovim rizikom vrši se kroz uspostavljanje postupaka kontrole naplate potraživanja i praćenja njihovog dospjeća. Za potraživanja za koja se procijeni da ih nije moguće naplatiti ili nisu naplaćena u razumnim rokovima u Društvu se vrši ispravka vrijednosti.

b) Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili pogrešnih internih poslovnih procesa odnosno događaja prouzrokovanih grešaka zaposlenih, grešaka sistema ili nastupanja nepovoljnih spoljnih događaja.

Uključuje sljedeće podvrste rizika: rizik internih i eksternih prevara, rizik zaposlenih i zaštite na radu, rizik povezan sa klijentima, proizvodima i poslovnom praksom, rizik oštećenja materijalne imovine, rizik prekida rada i pada sistema, rizik upravljanja procesima, rizik usklađenosti sa zakonima i propisima.

U Društvu se vodi računa da se operativni rizici svedu na minimum. U tom smislu, nastojise da se blagovremeno donose i ažuriraju procedure i pravilnici rada, unaprijedi sistem internih kontrola i nadzora nad zaposlenima.

Posebna pažnja posvećuje se usavršavanju zaposlenih i unapređenju koordinacije između sektora i službi.

Takođe, kontinuirano se prate izmjene računovodstvenih politika i zakonske regulative, kao i usklađenost internih akata sa važećim zakonskim propisima.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4 Rizik osiguranja (nastavak)

c) Strateški rizik

Strateški rizik je rizik gubitka usljed negativnih efekata odluka menadžmenta, promjena u poslovnom okruženju i negativnih kretanja na tržištu. Strateški rizici su svrstani u unutrašnje (rizik reputacije, rizik projekta, rizik strateškog planiranja, rizik strateškog investiranja itd) i spoljašnje (politički rizik, regulatorni rizik, rizik konkurencije, rizik ključnih partnera itd).

Društvo svakodnevno preduzima aktivnosti u cilju minimiziranja strateških rizika: učešće u pripremama izmjena zakonske regulative, komunikacija sa regulatornim organima, kontinuirano praćenje dešavanja na tržištu osiguranja i slično.

5. PRAVIČNA (FER) VRIJEDNOST

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale financijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim financijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

6. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Obračunate bruto premije osiguranja	7,186,147	7,033,117
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja	(832,550)	(874,464)
Promjene bruto prenosnih premija	(42,243)	(363,217)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio	<u>(52,248)</u>	<u>38,874</u>
	<u>6,259,106</u>	<u>5,834,310</u>

6. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA (nastavak)

Neto prihodi premije osiguranja po vrstama osiguranja za 2022. godinu su prikazani u sledećem pregledu:

(u EUR)	Bruto premija	Udio iz reosiguranja	Promjena bruto prenosnih premija	Promjena prenosnih premija za reosiguravajuci i saosiguravajuci dio	Neto premija
Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	1,171,792	-	36,334	-	1,208,125
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	241,793	-	(23,747)	-	218,046
Osiguranje motornih vozila	617,699	(328,012)	(18,399)	11,135	282,423
Osiguranje robe u prevozu	20,850	(10,215)	(182)	(1,510)	8,944
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	340,289	(268,062)	(15,291)	6,925	63,861
Ostala osiguranje imovine	149,096	(67,308)	14,681	(1,842)	94,627
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	4,511,431	(145,883)	(27,331)	(61,884)	4,276,332
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	3,054	(514)	465	-	3,004
Ostala osiguranja od odgovornosti	28,731	(8,381)	2,979	(1,010)	22,320
Osiguranje razlicitih finansijskih gubitaka	36,871	(4,175)	(9,301)	(4,062)	19,333
Osiguranje pomoci na putu	64,543	-	(2,452)	-	62,091
Ukupno	7,186,147	(832,550)	(42,243)	(52,248)	6,259,106

Neto prihodi premije osiguranja po vrstama osiguranja za 2021. godinu su prikazani u sledećem pregledu:

(u EUR)	Bruto premija	Udio iz reosiguranja	Promjena bruto prenosnih premija	Promjena prenosnih premija za reosiguravajuci i saosiguravajuci dio	Neto premija
Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	1,092,983	-	(124,175)	-	968,808
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	240,610	-	(60,730)	-	179,880
Osiguranje motornih vozila	573,688	(301,334)	(21,874)	14,303	264,782
Osiguranje robe u prevozu	18,513	(9,315)	(309)	575	9,464
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	301,056	(249,514)	(18,013)	18,074	51,603
Ostala osiguranje imovine	190,264	(70,577)	6,378	(766)	125,300
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	4,478,606	(224,439)	(123,993)	2,970	4,133,144
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	3,973	-	(905)	-	3,068
Ostala osiguranja od odgovornosti	40,426	(11,070)	(2,762)	(344)	26,250
Osiguranje razlicitih finansijskih gubitaka	35,696	(8,215)	(15,010)	4,062	16,533
Osiguranje pomoci na putu	57,302	-	(1,824)	-	55,478
Ukupno	7,033,117	(874,464)	(363,217)	38,874	5,834,310

7. NETO PRIHODI OD OSTALIH USLUGA

	2022.	2021.
Prihodi od zelene karte	103,420	157,740
Prihodi od drugih usluga	7,587	102,456
	111,007	260,196

8. RASHODI NAKNADA ŠTETA

	2022.	2021.
Obračunate bruto naknade šteta	3,433,418	2,760,903
Troškovi vezani za isplatu šteta	287,695	220,643
Umanjenje za prihode iz bruto regresnih potraživanja	(281,779)	(250,015)
Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja	-	-
Umanjenje za udio reosiguravača u naknadama šteta	(385,436)	(257,276)
Promjene bruto rezerisanja za nastale prijavljene štete	48,295	(12,399)
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	(2,437)	27,753
Promjene bruto rezerisanja za nastale neprijavljene štete	436,388	444,532
Promjene rezervisanja za troškove likvidacije šteta	42,201	17,866
	3,578,345	2,952,007

8. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

Rashodi naknada šteta po vrstama osiguranja za 2022. godinu su prikazani u sledećoj tabeli:

	Bruto štete	Troškovi likvidacije šteta	Prihodi od regresnih potraživanja	Udio reosiguranja	Promjene za rezervisanja za nastale prijavljene štete	Promjene za rezervisanja za saosiguravajući i reosig.dio	Promjene rezervisanja za nastale neprijavljene štete (IBNR)	Preomjene za troškove likvidacije šteta	Neto štete
Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	557,103	62,260	-	-	9,902	-	(42,174)	1,901	588,992
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	144,014	11,049	-	-	2,300	-	6,279	(289)	163,353
Osiguranje motornih vozila	578,414	37,663	(38,715)	(291,747)	4,299	(2,144)	96,503	7,056	391,329
Osiguranje robe u prevozu	-	-	-	-	-	-	(2,639)	(158)	(2,797)
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	68,174	4,439	-	(54,918)	310	(293)	575	521	18,808
Ostala osiguranje imovine	44,279	2,883	-	(28,502)	(5,000)	-	(1,107)	(254)	12,299
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	1,987,241	165,726	(243,064)	(675)	36,484	-	380,826	33,385	2,359,923
Osiguranje od odg. zbog upotrebe plovnih objekata	-	-	-	-	-	-	(3,589)	(215)	(3,804)
Ostala osiguranja od odgovornosti	5,693	372	-	(2,925)	-	-	(748)	(23)	2,369
Osiguranje finansijskih gubitaka	11,879	875	-	(6,669)	-	-	-	-	6,085
Osiguranje pomoci na putu	36,621	2,428	-	-	-	-	2,462	277	41,788
Ukupno	3,433,418	287,695	(281,779)	(385,436)	48,295	(2,437)	436,388	42,201	3,578,345

8. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

Rashodi naknada šteta po vrstama osiguranja za 2021.godinu su prikazani u sledećoj tabeli:

	Bruto štete	Troškovi likvidacije šteta	Prihodi od regresnih potraživanja	Udio reosiguranja	Promjene za rezervisanja za nastale prijavljene štete	Promjene za rezervisanja za saosiguravajući i reosig.dio	Promjene rezervisanja za nastale neprijavljene štete (IBNR)	Preomjene za troškove likvidacije šteta	Neto štete
Osiguranje lica od posledica nesrećnog slučaja	611,685	58,688	-	-	(33,795)	-	134,562	5,633	776,773
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	82,574	7,427	-	-	(3,025)	-	11,150	(163)	97,963
Osiguranje motornih vozila	391,604	27,454	(31,632)	(208,211)	(23,955)	2,477	45,550	1,512	204,799
Osiguranje robe u prevozu	-	-	-	-	-	-	2,123	122	2,245
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	37,022	2,387	-	(34,629)	(25,000)	24,807	30,676	(62)	35,201
Ostala osiguranje imovine	28,966	1,867	-	(14,295)	5,000	-	9,827	864	32,229
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	1,579,114	120,890	(218,383)	-	69,001	-	198,392	9,317	1,758,331
Ostala osiguranja od odgovornosti	188	12	-	(141)	(625)	469	6,509	346	6,758
Osiguranje finansijskih gubitaka	2,418	156	-	-	-	-	-	-	2,574
Osiguranje pomoci na putu	27,332	1,762	-	-	-	-	5,743	297	35,134
Ukupno	2,760,903	220,643	(250,015)	(257,276)	(12,399)	27,753	444,532	17,866	2,952,007

9. PROMJENE OSTALIH NETO TEHNIČKIH REZERVISANJA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Promjena rezervisanja za prenosne premije	18,838	12,500
	18,838	12,500

Na dan 31. decembra 2022. godine Društvo je obračunalo rezerve za neistekle rizike u iznosu od 108,057 Eur (2021: 89,219 Eur). Rezerve za neistekle rizike obrazuju se za pokriće obaveza iz osiguranja po ugovorima o osiguranju iz tekućeg perioda koje nastaju u narednom periodu, odnosno za pokriće očekivanog iznosa šteta i troškova u narednom periodu ako taj očekivani iznos prelazi iznos rezrvi za prenosne premije.

10. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja se odnose na:

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Troškovi za preventivu	83,904	82,850
Vatrogasni doprinos	7,419	8,821
Troškovi doprinosa garantnom fondu	176,076	167,403
Troškovi nadzornog organa	69,628	62,793
Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja	0	97,315
Troškovi ispravke vrijednosti ostalih krat.potraživanja	4,639	13,607
Troškovi ispravke vrijednosti regresnih potraživanja	98,111	260,054
	439,777	692,843

Doprinos za preventivu se izdvaja u skladu sa Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka Društva.

Na osnovu Odluke Savjeta Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore od 27.12.2021 . godine, utvrđen je redovni doprinos Garantnom fondu po stopi od:

- 3,91% bruto fakturisane premije za obavezno osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja, osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovni objekata od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima.
- 0,39% bruto fakturisane premije za osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima.

U skladu sa članom 175 Zakona o osiguranju i člana 6 Odluke o naknadama Agencije za nadzor osiguranja („Sl list CG“ br. 04/08, 42/12, 17/13 do 49/13) godišnja naknada za vršenje nadzora nad poslovanjem koju plaća Društvo iznosi 0,99% godišnje bruto premije. Kao osnovica za utvrđivanja naknade za vršenje nadzora u tekućoj godini uzima se bruto premija ostvarena u prethodnoj godini.

11. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

Troškovi sprovođenja osiguranja za period 01.01.–31.12.2022. iznose EUR 1,899,729 (2021: EUR 1,941,008)

	2022.	2021.
Troškovi sticanja osiguranja	1,284,177	1,370,141
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja	(41,377)	(38,988)
Amortizacija	72,253	92,000
Troškovi rada	446,522	418,472
Materijalni troškovi	25,691	18,051
Ostali troškovi usluga	139,207	92,079
Drugi troškovi	44,245	51,594
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	153,743	140,317
	1,899,729	1,941,008

11.1. Troškovi sticanja osiguranja

Troškovi sticanja osiguranja za 2022. godinu u iznosu 11,284,177 Eur (2021. godine 1,370,141 Eur) odnose se na troškove zastupanja i posredovanja u osiguranju, troškove zaposlenih koji rade na pribavi osiguranja, kao i reklamu i druge troškove koji su direktno vezani za pribavu osiguranja.

	2022.	2021.
Troškovi provizije (zastupanje)	349,221	365,201
Troškovi reklame - poslovna saradnja	325,024	319,881
Troškovi reklame	1,140	27,883
Troškovi reklamnog materijala	7,671	408
Troškovi sponzorstva	1,229	-
Troškovi reprezentacije putem konzumacija	52	150
Troškovi reprezentacije putem poklona (gratis p.)	3,377	4,510
Troškovi goriva i maziva	3,212	3,292
Troškovi kancelarijskog materijala	18,836	35,031
Troškovi zakupa	121,819	10,760
Troškovi poslovne saradnje - km	31,273	-
Troškovi elektricne energije	1,425	1,831
Troškovi ostalog materijala	1,414	1,101
Troškovi mobilne telefonije	1,744	2,028
Troškovi PTT i fiksne telefonije	2,649	3,249
Troškovi održavanja OS -ostalo	1,992	2,915
Komunalne usluge	614	583
Troškovi usluga zaštite na radu	760	3,630
Premija osiguranja	904	1,852
Troškovi bruto zarada (neto, porez, prirez, doprinosi, dopunski)	328,974	394,197
Tr.primanja po osn.ug. o djelu - prihoda od imovine	39,754	161,196
Tr.primanja po osn.ug. o djelu-MKT	2,270	-
Tr.primanja po osnovu službenog putovanja	1,303	82
Troškovi održavanja OS-IT	13,483	9,488
Troškovi održavanja OS-vozila	4,843	4,987
Troškovi zakupa poslovnog prostora	4,690	4,417
Troškovi ucesca na tenderima	2,356	2,506
Troškovi ostalih usluga	347	1,004
Troškovi arhiviranja dokumentacije	2,221	2,960
Troškovi reprezentacije	-	435
Troškovi amortizacije	4,564	4,564
Troškovi usluga javnih izvršitelja	521	-
Troškovi interneta	4,495	-
	1,284,177	1,370,141

11. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

11.2. Troškovi rada

	2022.	2021.
Troškovi neto zarada	296,119	248,167
Troškovi primanja po osnovu sl.putovanja	16,344	2,786
Porezi na zarade i naknade zarada	35,539	33,048
Doprinosi na zarade i naknade zarada	94,746	125,632
Naknade odboru direktora	3,774	5,391
Troškovi po osn.ugov.o djelu, članstva i prihoda od imovine	-	3,448
Drugi troškovi rada	-	-
	446,522	418,472

11.3. Materijalni troškovi

	2022.	2021.
Troškovi materijala	10,581	7,163
Troškovi goriva i energije	15,110	10,888
	25,691	18,051

11.4. Ostali troškovi usluga

	2022.	2021.
Dnevnice i putni troškovi	-	-
Troškovi intelektualnih i konsultantskih usluga usluga	11,848	9,980
Troškovi reprezentacije	9,123	8,403
Troškovi reklame i propagande	-	-
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	54,877	28,045
Troškovi PTT usluga	19,426	6,450
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	27,047	20,820
Provizije (KHOV, CDA, Montenegroberza)	675	635
Ostali troškovi usluga	16,211	17,746
	139,207	92,079

11.5. Drugi troškovi

	2022.	2021.
Troškovi članarina	24,240	24,280
Donacije	2,350	-
Troškovi poreza koji ne zavise od rezultata	3,894	3,152
Troškovi poreza na premiju osiguranja	31	15,345
Troškovi administrativnih taksi	2,334	1,820
Drugi troškovi	11,396	6,997
	44,245	51,594

12. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA

	2022.	2021.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		
- Prihodi od kamata	287,082	224,845
- Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	2,847	1,062
- Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku	2,886	2,472
- Prihodi od zakupa poslovnog prostora	5,400	4,950
	<u>298,215</u>	<u>233,329</u>
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		
- Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	-	-
- Drugi finansijski rashodi	-	-
- Rashodi nastali investiranjem teh.reservu u inv.nekretnine	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	<u>298,215</u>	<u>233,329</u>
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		
- Prihodi od kamata	28,747	-
- Prihodi po osnovu refundacija	-	3,167
- Naplaćena otpisana potraživanja	-	-
- Prihodi po osnovu viškova utvrđenih popisom	-	-
- Prihodi od ukidanja obezvređenja	-	7,580
- Drugi prihodi*	32,882	23,303
	<u>61,629</u>	<u>34,050</u>
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		
- Rashodi kamata	(377)	(8,101)
- Rashodi od umanjenja vrijednosti	-	-
- Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	-	(38,000)
- Rashodi od amortizacije invest.nekretnina	(5,495)	-
- Novčane kazne i odštete	(2,528)	(133)
- Drugi finansijski rashodi	(1,062)	(957)
	<u>(9,462)</u>	<u>(47,191)</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	<u>52,167</u>	<u>(13,141)</u>
Ukupno	<u>350,382</u>	<u>220,188</u>

13. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Softveri, licence i slična prava	Ostala nematerijalna imovina	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje 1. januara 2021. godine	108,624	2,681	111,305
Povećanje	-	-	-
Smanjenje usled otpisa	(102,138)	(1,303)	(103,441)
Stanje 31. decembar 2021. godine	6,486	1,378	7,864
Stanje 1. januara 2022. godine	6,486	1,378	7,864
Povećanje	3,025	-	3,025
Stanje 31. decembar 2022. godine	9,511	1,378	10,889
Ispravka vrijednosti			
Stanje 1. januara 2021. godine	(74,608)	(2,681)	(77,289)
Amortizacija	(1,239)	-	(1,239)
Smanjenje usled otpisa/isknjižavanja	72,088	1,303	73,391
Stanje 31. decembar 2021. godine	(3,759)	(1,378)	(5,137)
Stanje 1. januara 2022. godine	(3,759)	(1,378)	(5,137)
Amortizacija	(1,152)	-	(1,152)
Stanje 31. decembar 2022. godine	(4,911)	(1,378)	(6,289)
Sadašnja vrijednost			
31. decembra 2022. godine	4,600	-	4,600
Sadašnja vrijednost			
31. decembra 2021. godine	2,727	-	2,727

14. NEKRETNINE I OPREMA

Nekretnine i oprema obuhvataju:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Građevinski objekti	524,349	546,936
Imovina sa pravom korišćenja	22,330	38,738
Reklame	4,668	5,230
Službena vozila	41,969	48,838
Kancelarijski namještaj	13,730	16,798
AOP Hardver	27,330	32,599
Ostala oprema (inventar + klime)	4,082	-
Ostala oprema (Elektro i mašinska oprema+Ostala tehnička oprema)	40,266	59,944
Službena vozila - finansijski lizing	50,821	59,386
Investicije u tuđe nekretnine	-	3,213
	729,545	811,682

14. NEKRETNINE I OPREMA (nastavak)

Promjene na nekretninama i opremi su kao što slijedi:

	Građevinski Objekti	Imovina sa pravom koriscenja	Oprema	Objekti i oprema u izgradnji	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje 1. januara 2021. godine	654,706	-	462,908	102,276	1,219,890
Povećanje	-	49,224	107,128		156,352
Rashodovanje	-	-	(175,707)		(175,707)
Stanje 31. decembra 2021. godine	654,706	49,224	394,329	102,276	1,200,535
Stanje 1. januara 2022. godine	654,706	49,224	394,329	102,276	1,200,535
Povećanje			7,360		7,360
Rashodovanje			(17,979)		(17,979)
Stanje 31. decembra 2022. godine	654,706	49,224	383,710	102,276	1,189,916
Ispravka vrijednosti					
Stanje 1. januara 2021. godine	88,226		277,770	34,131	400,127
Amortizacija	19,544	10,486	(34,997)	8,759	3,792
Rashodovanje			(15,066)		(15,066)
Stanje 31. decembra 2021.	107,770	10,486	227,707	42,890	388,853
Stanje 1. januara 2022. godine	107,770	10,486	227,707	42,890	388,853
Amortizacija	22,587	16,408	39,946	8,565	87,506
Rashodovanje	-		(15,988)		(15,988)
Stanje 31. decembra 2022.	130,357	26,894	251,665	51,455	460,371
Sadašnja vrijednost 31. decembra 2022. godine	524,349	22,330	132,044	50,822	729,545
Sadašnja vrijednost 31. decembra 2021. godine	546,936	38,738	166,622	59,387	811,683

15. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
<u>Ulaganje u obveznice</u>	8,417,738	6,276,494
<u>Dugoročno oročeni depoziti</u>		
- Komercijalna banka AD Budva	-	-
	-	-
<u>Stalna imovina u posjedu koja se drži za prodaju (napomena 16)</u>	140,375	145,870
<u>Učešća u kapitalu</u>		
- Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	50,000	50,000
- "SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga – Podgorica	479,600	479,600
- Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	10,900	10,900
	540,500	540,500
<u>Dugoročna poslovna potraživanja</u>		
- "SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga, Podgorica	580,938	616,618
- Zoran Đurović, Podgorica	31,172	33,145
- Danilo Gojković, Podgorica	4,231	-
- M.R. Cetinje, Cetinje	-	2,280
- Radovan Dulovic, Podgorica	-	1,289
- Filip Bozovic, Podgorica	-	422
- Veselin Popovic, Podgorica	-	833
- Dragutin Leposavic, Podgorica	-	1,321
- Dragan Mijanovic, Podgorica	1,616	2,296
- Vuk Banicevic, Podgorica	-	827
- Sava Petrovic, Podgorica	-	781
- Kontakt MNE, Podgorica	-	677
- Buba Auto doo, Podgorica	1,768	6,012
- Aranitovic Jasmina, Podgorica	4,616	=
- Autounija, Bijelo Polje	1,489	=
- Juskovic Velibor, Podgorica	7,657	=
- Nesa trans, Cetinje	10,410	=
- Quick time, Podgorica	2,126	=
- Vukcevic Zeljko, Podgorica	3,827	=
	649,850	666,501
	9,748,463	7,629,365

Hartije od vrijednosti – obveznice, se odnose na obveznice izdate od strane Ministarstva finansija Vlade Crne Gore u iznosu od 7.925.280 EUR sa rokom dospijeca 21.04.2025. godine, 16.12.2027.godine i 03.10.2029. godine. i fiksnim kamatnim stopama, i obveznice Vlade Poljske u iznosu od 492.458 EUR sa rokom dospijeca 25.10.2028. godine i fiksnom kamatnom stopom.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu 50,000 Eur predstavljaju ulaganje u osnivački kapital Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore.

15. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

Društvo je dana 18.01.2017.godine, danom registracije u CRPS postalo jedini osnivač sa udjelom od 100% u društvu: Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, promet roba i usluga „Smokva“ D.O.O. Podgorica u iznosu od 479.600 Eur i Društvo za zastupanje u osiguranju „Swiss Plus“ D.O.O. Podgorica u iznosu od 10,900 Eur.

Osnivački udio za Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, promet roba i usluga „Smokva“ D.O.O. Podgorica je kupljen za iznos od 440,000 Eur bez poreza, odnosno za ukupan iznos od 479,600 Eur sa svim troškovima, taksama i porezima u skladu sa članom 15. Ugovora o ustupanju osnivačkog uloga 253 od 16.01.2017.

Osnivački udio za Društvo za zastupanje u osiguranju „Swiss Plus“ D.O.O. Podgorica je kupljen za iznos od 10,000 Eur bez poreza, odnosno za ukupan iznos od 10,900 Eur sa svim troškovima, taksama i porezima u skladu sa članom 15. Ugovora o ustupanju osnivačkog uloga 253 od 16.01.2017.

Dugoročna poslovna potraživanja koja su na dan 31.12.2022.godine iskazana u iznosu od 666,501 EUR odnose se na:

- Potraživanja od "SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga, Podgorica po osnovu Ugovora o subordiniranom zajmu br.2666 od 02.04.2019.godine,
- Potraživanja od "SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga, Podgorica po osnovu Ugovora o zajmu br.2998 od 11.04.2019.godine,
- Potraživanje od Zorana Đurovića, Podgorica po osnovu Vansudskog poravnjanja br.3565 od 28.10.2016.godine (regresno potraživanje);
- Potraživanje od Dragana Mijanovića, Podgorica po osnovu Vansudskog poravnjanja br.7958 od 20.09.2021.godine (regresno potraživanje);
- Potraživanje od Buba Auto, Podgorica po osnovu Ugovora o zajmu br.6842 od 10.01.2021.godine.
- Potraživanje od Autounia d.o.o., Bijelo Polje po osnovu Ugovora o zajmu br.1586 od 05.05.2022.godine;
- Potraživanje od Neša trans d.o.o., Cetinje po osnovu Ugovora o zajmu br.1662 od 17.05.2022.godine;
- Potraživanje od Quick time d.o.o., Podgorica po osnovu Ugovora o zajmu br.1529 od 04.05.2022.godine;
- Potraživanje od Aranitović Jasmine, Podgorica po osnovu Ugovora o zajmu br.3161 od 13.09.2022.godine;
- Potraživanje od Vukčević Željka, Podgorica po osnovu Ugovora o zajmu br.3384 od 31.10.2022.godine;
- Potraživanje od Jušković Velibora, Podgorica po osnovu Aneks Ugovora o zajmu br.4387 od 09.12.2022.godine;

16. INVESTICIONE NEKRETNINE I OPREMA KOJI NIJESU NAMIJENJENI ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI

	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>31. decembar 2021.</u>
Objekti namijenjeni za izdavanje (PS)	105,755	111,250
Zemljiste namijenjeno prodaji	34,620	34,620
	<u>140,375</u>	<u>145,870</u>

Ulaganja u nekretnine koje nijesu namijenjene neposrednom obavljanju djelatnosti osiguranja čine: Investicione nekretnine - objekti, koje se odnose na poslovni prostor u ulici Novaka Miloševa 6/II, namijenjen za izdavanje i zemljište namijenjeno prodaji, na katastarskoj parceli br. 4328/54, koje se nalazi u mjestu Krnjevina, KO Podgorica II, evidentirana u listu nepokretnosti br. 5269.

Promjene na investicionim nekretninama u toku godine bile su sljedeće:

	<u>Objekti</u>	<u>Zemljište</u>
Početno stanje	111,250	34,620
Amortizacija	(5,495)	-
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	<u>105,755</u>	<u>34,620</u>

17. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>31. decembar 2021.</u>
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju	60,181	57,334
Ostala kratkoročna finansijska ulaganja	-	560,000
	<u>60,181</u>	<u>617,334</u>

17.1. Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju

	Učešće	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>31. decembar 2021.</u>
*Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju- u zemlji:	%		
Prva banka Crne Gore AD, Podgorica	0.0702	7,960	8,006
Crnogorski Telekom AD, Podgorica	0.0102	9,147	5,488
Institut „Simo Milošević“ AD, Igalo	0.0272	1,769	2,889
AD Kombinat aluminijuma Podgorica	0.0342	-	11
HTP „Ulcinjaska rivijera“ AD, Ulcinj	0.0242	1,532	1,107
Fond zajedničkog ulaganja „Eurofond“ AD, Podg.	0.0257	84	112
Željeznička infrastruktura CG AD, Podgorica	0.0010	15	15
Podgorički broker	14.6825	7,042	7,042
		<u>27,549</u>	<u>24,670</u>
*HOV namijenjene trgovanju- u inostranstvu:			
Dunav Re AD, Beograd, Srbija	0.2368	32,632	32,664
*Obveznice raspoložive za prodaju:			
Državne obveznice		-	-
		<u>60,181</u>	<u>57,334</u>

18. GOTOVINSKA SREDSTVA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Žiro račun	453,570	436,682
Devizni račun	15,305	9,201
Blagajna	3	3
Ostala novčana sredstva	(626)	(867)
Stanje na dan 31. Decembra	468,252	445,019

19. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	301,434	593,622
Minus: Ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu premija	(58,533)	(64,579)
Plus: nefakturisana potraživanja	611,472	331,795
Potraživanja za dupli zeleni karton	-	-
	854,373	860,838
Potraživanja za premiju saosiguranja	-	-
Potraživanja po osnovu šteta iz reosiguranja	122,673	163,159
Potraživanja po osnovu prava na regres	844,712	682,046
-Ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu prava na regres	(680,049)	(604,942)
Potraživanja iz specifičnih poslova	-	-
Potraživanja za kamatu	48,049	41,341
Potraživanja po osnovu preplaćenog poreza na dobit	2,305	4,737
Ostala potraživanja	109,117	149,390
-Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja	(17,725)	(13,086)
Stanje na dan 31. decembra	1,283,455	1,283,483

19. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (nastavak)

19.1 Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja

Starosna struktura neto potraživanja po osnovu premije osiguranja data je sljedećim prikazom:

	2022.	2021.
Nedospjela potraživanja	611,473	331,795
do 30 dana	135,119	407,307
od 31 do 60	49,278	64,301
od 6m1 do 90	31,467	16,131
od 91 do 180	19,402	30,548
od 181 do 365	7,634	10,756
preko 365	-	-
Stanje na dan 31. decembra	854,373	860,838

Promjene na obezveđenju potraživanja iz neposrednih poslova i regresnih potraživanja prikazani su u sledećoj tabeli:

	2022.	2021.
Stanje 01. januar	671,421	534,357
Obezvredenje u toku godine (indirektna metoda)	98,111	357,369
Naplaćeno u toku godine	(52,052)	(211,756)
Ukidanje obezvređenja	-	(8,549)
Obezvredenje u toku godine (direktna metoda)	23,003	-
Stanje na dan 31. decembra	740,483	671,421

20. UDIO REOSIGURAVAČA U TEHNIČKIM REZERVAMA

Udio reosiguravača u tehničkim rezervama ima sledeću strukturu:

	2022.	2021.
Udio reosiguravača u prenosnim premijama	329,632	381,880
Udio reosiguranja u rezervisanjima za nastale prijavljene štete	47,910	45,473
Stanje na dan 31. decembra	377,542	427,353

21. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	2022.	2021.
Razgraničeni troškovi pribave		
- Troškovi zarada i naknada zarada	215,536	206,349
- Ostali troškovi sprovođenja osiguranja	452,487	503,050
- Drugi kratkoročni odloženi troškovi	-	(22,312)
Stanje na dan 31. decembra	668,023	687,087

Društvo je izvršilo razgraničenje troškova pribave osiguranja, shodno Članu 102 Zakona o osiguranju, u skladu sa učešćem prenosnih premija na dan 31. decembra 2022. godine u ukupnim fakturisanim premijama osiguranja tokom godine. Kao osnovicu za razgraničenje Društvo je koristilo ukupan iznos troškova pribave osiguranja.

22. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Tekući porez	89,708	65,594
Odloženi porez	2,103	9,879
	<u>91,811</u>	<u>75,474</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
		(u EUR)
Dobitak u bilansu uspjeha prije oporezivanja	783,806	716,336
Poreska stopa (do 100.00=9%; preko 100.000=12%)	91,057	64,470
Prebijanje sa gubitkom	-	-
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	-	-
Poreski efekat rashoda koji se nijesu priznali u ranijim periodu	3,172	4,355
Ostala usaglašavanja	(4,521)	(3,231)
Ukupno porez na dobit prikazan u bilansu uspjeha	<u>89,708</u>	<u>65,594</u>

c) Odložene poreske obaveze i sredstva

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Privremene razlike na nematerijalnim ulaginjima, nekretninama, postrojenjima i opremi – odložena poreska obaveza	5,936	7,333
Privremene razlike po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine - odložena poreska obaveza	14,278	11,696
Privremene razlike po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine -odloženo poresko sredstvo	(2,472)	(3,391)
	<u>17,742</u>	<u>15,639</u>

Kretanja na odloženim poreskim sredstvima po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, nekretninama, postrojenjima i opremi su prikazana u pregledu koji slijedi:

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Stanje na početku godine	15,639	5,760
Obračunati odloženi porez u toku godine	(2,472)	(3,391)
Obračunata odložena obaveza u toku godine	20,214	19,029
Stanje na kraju godine – odloženi porez	<u>2,103</u>	<u>9,879</u>

23. KAPITAL I REZERVE

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Akcijski kapital	3,000,003	3,000,003
Rezerve iz dobiti	39	39
Revalorizacione rezerve	-	-
Prenesena neraspoređena dobit ranijih godina	1,604,160	963,298
Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	<u>691,994</u>	<u>640,862</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>5,296,196</u>	<u>4,604,202</u>

23.1 Struktura akcijskog kapitala na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	<u>31. decembra 2022.</u>			<u>31. decembra 2021.</u>		
	Broj akcija	Nominalna vrijednost	Učešće %	Broj akcija	Nominalna vrijednost	Učešće %
Pravna lica						
Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft	562,317	3,000,003	100	562,317	3,000,003	100
	<u>562,317</u>	<u>3,000,003</u>	<u>100</u>	<u>562,317</u>	<u>3,000,003</u>	<u>100</u>

Nominalna vrijednost jedne akcije na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 5.3350 Eur, (31.12.2021. godine 5.3350 Eur). Akcije Društva su obične (redovne) akcije sa pravom glasa. Akcije Društva se kotiraju na Montenegroberzi u Crnoj Gori. Dana 25.11.2020. godine akcije »GRAWE neživotnog osiguranja«, koje postaje jednočlano Društvo, se sa Regulisanog tržišta - segment »Standard tržište« prenose na segment »Multilateralna trgovačka platforma« (u skladu sa odredbama Zakona o tržištu kapitala ne smatra Regulisanim tržištem).

23.2. Struktura garantnog kapitala je sledeća:

	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>31. decembar 2021.</u>
<u>Osnovni kapital</u>		
Akcijski kapital	3,000,003	3,000,003
Ostale rezerve iz dobiti	39	39
Umanjenje za nematerijalnu imovinu	(4,600)	(2,727)
<u>Dopunski kapital</u>		
Revalorizacione rezerve	-	-
Dio neraspoređene dobiti iz prethodnih godina	<u>1,604,160</u>	<u>963,298</u>
Ukupno	<u>4,599,602</u>	<u>3,960,613</u>

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2022. godine ispunjava sve uslove kapitalne adekvatnosti iz čl. 21, 98 i 98a Zakona o osiguranju. Garantni kapital na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 4,599,602 Eur i veći je za 638,989 Eur od iznosa akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

23. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

23.3. Obračun margine solventnosti

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti ("Sl. list CG", br. 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Kapital Društva je veći od margine solventnosti za 3,416,815 Eur.

	31. decembar <u>2022.</u>	31. decembar <u>2021.</u>
1. Margina solventnosti izračunata na osnovu premije	1,182,788	1,163,517
2. Margina solventnosti izračunata na osnovu prosječnih rashoda za štete	785,186	694,581
3. Margina solventnosti za obračunski period (veći od iznosa 1 i 2)	1,182,788	1,163,517
4. Margina solventnosti na 31.12.2021. godine	<u>1,163,517</u>	<u>1,042,877</u>
5. Rezervisane štete u samopridržaju na kraju tekuće godine	3,027,312	2,502,865
6. Rezervisane štete u samopridržaju na kraju prethodne godine	2,502,865	2,025,113
7. koeficijent 5/6 (max 1)	1	1
8. Margina solventnosti na 31.12.2022. godine	<u>1,182,788</u>	<u>1,163,517</u>

24. BRUTO TEHNIČKE REZERVE

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Bruto prenosne premije	3,605,240	3,562,997
Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	657,411	609,116
Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete	2,178,783	1,742,394
Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta	239,030	196,829
Rezervisanja za neistekle rizike	108,057	89,219
Stanje na dan 31. decembra	<u>6,788,521</u>	<u>6,200,555</u>
Prenosne premije		
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Prenosna premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti	2,281,668	2,128,042
Prenosna premija ostalih osiguranja	1,323,572	1,434,955
Stanje na dan 31. decembra	<u>3,605,240</u>	<u>3,562,997</u>

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2022. godine u cjelosti ima pokriće sredstava tehničkih rezervi oblicima imovine propisane članom 90 Zakona o osiguranju i Pravilnikom o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje („Sl. list CG“, br. 141/22 od 19.12.2022. godine).

24. BRUTO TEHNIČKE REZERVE (nastavak)

Društvo na dan 31.12.2022. godine ima 122.90% pokriće tehničke rezerve propisanim oblicima aktive i prikazan je u sledećoj tabeli:

	2022.	2021.
Akcije	27,549	24,669
Depoziti kod banaka	-	560,000
Obveznice	8,417,738	6,276,494
Gotovina	203,656	186,017
Udio reosiguranja u rezervisanjima za nastale prijavljene štete	377,542	427,353
Nepokretnosti	140,375	145,870
Potraživanja od osiguranika po osnovu premije osiguranja i saosiguranja, ne starija od 90 dana	678,852	
Potraživanja od reosiguravača po osnovu nastalih šteta iz reosiguranja, ne starija od 90 dana	83,142	
	9,928,854	7,620,403

25. KRATKOROČNE OBAVEZE

	2022.	2021.
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	17,614	-
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	508,672	546,883
Kratkoročne obaveze za udjele u iznosima šteta	1,624	1,624
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	70,996	94,653
Kratkoročne obaveze prema zaposlenima	20,964	28,930
Druge kratkoročne obaveze	400,737	168,644
Kratkoročne obaveze iz finansiranja		
- tekuće dospjeće dugoročnih kredita	-	66,061
	1,020,607	906,795

26. DUGOROČNE OBAVEZE IZ FINANSIRANJA I POSLOVANJA

	2022.	2021.
Dugoročne obaveze		
-Imovina sa pravom korišćenja	38,634	38,634
	38,634	38,634
Minus: Tekući dio dugoročnih obaveza		
-Imovina sa pravom korišćenja	16,197	-
	22,437	38,634

26. DUGOROČNE OBAVEZE IZ FINANSIRANJA I POSLOVANJA (nastavak)

Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja koje su na dan 31.12.2022. godine iskazane u iznosu 22.437 Eur (2021. godine 38,634 Eur) odnose se na obaveze po osnovu imovine sa pravom korišćenja.

27. PVR (DOPRINOS ZA PREVENTIVU)

Na dan 31.12.2022. godine fond za preventivu iznosi 194,558 Eur (2021. godine 138,225 Eur).

28. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koji pripada vlasnicima običnih akcija sa brojem običnih akcija. Društvo je registrovano kao akcionarsko društvo čiji se akcijski kapital sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine sastoji od 562.317 običnih akcija. Zarada po akciji sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine je prikazana u sljedećem pregledu:

	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>31. decembar 2021.</u>
Neto dobit	691,994	640,862
Broj običnih akcija	<u>562317</u>	<u>562317</u>
Zarada po akciji	<u>1.23</u>	<u>1.14</u>

29. IMOVINA SA PRAVOM KORIŠĆENJA

Sadašnja vrijednosti priznatih prava korišćenja sredstva i promjene tokom perioda su kao što sledi:

Na dan 01.01.2022. (korigovano)	38,738
Amortizacija	(16,408)
Na dan 31.12.2022.	<u>22,330</u>

Knjigovodstvena vrijednost obaveza po osnovu lizinga i promjene tokom perioda su kao što sledi:

Na dan 01.01.2022.	
Rashod kamate	-
Obaveze za lizing priznate u bilansu stanja	39,153
Rashod kamate	1,062
Otplate	(17,259)
Na dan 31.12.2022.	<u>22,956</u>

Obaveze po osnovu lizinga su prikazane u okviru pozicije dugoročnih obaveza u bilansu stanja. Iznosi prizanti u bilansu uspjeha:

Amortizacija na prava korišćenja sredstva	16,408
Rashodi kamate na obavezu po osnovu lizinga	1,062
Ukupno priznato u bilansu uspjeha na 31.12.2022.	<u>17,470</u>

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili mogu bitno uticati na poslovanje, odnosno rezultate poslovanja drugog lica. Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2022. godine je prikazana u tabeli niže.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2022. i 2021. godine su kao što slijedi:

	2022.	2021.
Aktiva		
<u>Potraživanja po osnovu premija</u>		
"SMOKVA" d.o.o – Podgorica	2,323	2,990
<u>Ostala potraživanja</u>		
Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft	-	-
"SMOKVA" d.o.o - Podgorica	598,009	652,298
Ukupno aktiva	600,332	655,288
Pasiva		
<u>Osnovni kapital</u>		
Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft	3,000,003	3,000,003
<u>Obaveze</u>		
Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft	17,213	4,480
Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	16,191	9,862
Ukupno pasiva	3,033,407	3,014,345

Transakcije sa povezanim pravnim licima - prihodi i rashodi:

	(u EUR)	
	2022.	2021.
Prihodi		
<u>Prihodi po osnovu premija osiguranja</u>		
"SMOKVA" d.o.o - Podgorica	3,097	3,141
Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	-	72
<u>Ostali prihodi</u>		
-Kamata na date zajmove		
"SMOKVA" d.o.o - Podgorica	27,158	27,208
Ukupno prihodi	30,255	30,521
Rashodi		
<u>Rashodi šteta</u>		
<u>Ostali rashodi</u>		
Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft	17,213	5,420
"SMOKVA" d.o.o – Podgorica	2,794	10,696
Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	185,887	166,084
Ukupno rashodi	205,894	182,201
Neto prihodi	(175,639)	(151,679)

*Ostala potraživanja - potraživanja po osnovu zajmova od „SMOKVA“ d.o.o., Podgorica u iznosu od 598,009 Eur.

31. NAKNADE RUKOVODSTVU

Naknada koja se isplaćuje rukovodstvu za usluge izvršene u toku redovnog radnog vremena, a obuhvataju isključivo platu po ugovoru, za godinu koja završava na dan 31.decembra 2022. godine iznosi 215,528 Eur (2021. godine 201,548 Eur).

32. SUDSKI SPOROVI

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2022. godine vodi određeni broj sudskih sporova koji se smatraju uobičajenim za ovu vrstu poslovanja, uključujući i sporove po osnovu odštetnih zahtjeva prema različitim polisama osiguranja izdatim od strane Društva. Premda se sa sigurnošću ne mogu predvidjeti efekti i ishodi ovih sporova, rukovodstvo Društva smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava za takve sporove u toku ili naknadne potencijalne odštetne zahtjeve, ishodi sporova u toku ili podnijetih odštetnih zahtjeva, kao i onih koji eventualno predstoje protiv Društva, vjerovatno neće imati materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

33. MIŠLJENJE AKTUARA

Društvo je angažovalo ovlašćenog aktuara koji je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara („Sl. List CG“ br. 17/13) izdao izvještaj, odnosno zaključno mišljenje o finansijskim izvještajima Društva za period od 1. januara do 31. decembra 2022. godine koje navodimo dalje u tekstu:

Konacne ocjene mišljenja ovlašćenog aktuara

Uvidom u aktuarske pozicije, ovlašćeni aktuar utvrdjeno je dao mišljenje da su iste u skladu sa Zakonom i propisima donijetim na osnovu Zakona. Takodje, nakon izvršene provjere njihove uskladenosti sa aktima Društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja, kao i nakon uvida u konstantno obezbjeđenje likvidnosti, očuvanje vrijednosti imovine i u trajnu stabilnost i solventnost u poslovanju, ovlašćeni aktuar dao je pozitivno mišljenje na finansijski izvještaj Društva za poslovnu 2022. godinu.

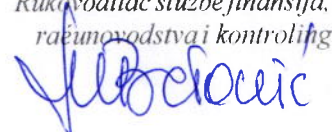
34. DOGADJAJI NAKON DATUMA IZVJESTAJNOG PERIODA

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja Društvo nije identifikovalo značajne događaje koji bi zahtijevali korekcije priloženih finansijskih izvještaja (korektivni događaji).

U Podgorici,
04. mart 2023. godine

Ivan Lero
Prvi direktor

Maja Bešović
Rukovodilac službe finansijske
računovodstva i kontroling

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA

ZA 2022.GODINU

Sadržaj:

1.	KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE.....	3
1.1.	Osnovni podaci	3
1.2.	Osnovni identifikacioni podaci	3
1.3.	Zaposleni	4
1.4.	Poslovne aktivnosti društva.....	5
1.5.	Tržište osiguranja u Crnoj Gori	6
2.	ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA.....	7
2.1.	Analiza strukture aktive i pasive.....	7
2.2.	Prihodi i rashodi.....	11
2.3.	Analiza finansijskog položaja i rezultata.....	18
2.4.	Organi Društva.....	20
2.4.1.	SKUPŠTINA AKCIONARA DRUŠTVA	20
2.4.2.	ODBOR DIREKTORA	21
3.	INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE OKOLINE	21
4.	PLANIRANI RAZVOJ ZA 2020.GODINU	22
5.	ANALIZA BONITETA - Z-SCORE.....	22
6.	ZAVISNA PRAVNA LICA	23
7.	PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA	24
8.	TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA	26
9.	CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM	26
10.	INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA.....	27
11.	CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA	30

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1. Osnovni podaci

Osiguravajuće društvo „GRAWE neživotno osiguranje“ A.D, Podgorica (u daljem tekstu Društvo), je osnovano 27. januara 1993. godine pod nazivom Agroosiguranje AD, Podgorica, nakon transformacije Društva za uzajamno osiguranje „Agroosiguranje“, Podgorica. Društvo je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici 15. februara 1993. godine Rješenjem Fi. 485/93. Savezno ministarstvo za finansije izdalo je Društvu dozvolu za rad 30. juna 1997. godine

Društvo je promijenilo naziv iz Agroosiguranje AD u Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica 7. avgusta 2000. godine, što je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici Rješenjem broj Fi. 1475/00.

Društvo je promijenilo naziv iz Osiguravajuće društvo “Swiss osiguranje” AD, u Osiguravajuće društvo „GRAWE neživotno osiguranje“ AD, Podgorica 22. januara 2021. godine, što je registrovano u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici Rješenjem broj 4-0000110/068.

Agencija za nadzor osiguranja je dala saglasnost o promjeni naziva „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica u „GRAWE neživotno osiguranje“ AD Podgorica, Rješenjem broj 03-926/2-20 od 14.01.2021.godine.

Društvo je usaglasilo svoju organizaciju sa Zakonom o privrednim društvima i upisano u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici 18. jula 2002. godine pod registracionim brojem 4-0000110/001.

1.2. Osnovni identifikacioni podaci

GRAWE neživotno osiguranje A.D. sa sjedištem u Podgorici, ul. Josipa Broza Tita 23 A, upisano je u registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem subjekta 4-0000110/49 te PIB-om: 02096064.

Agencija za nadzor osiguranja je izdala dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja GRAWE neživotnom osiguranju a.d., broj 896-2/08 od 23.01.2009. godine.

Predmet poslovanja Društva su poslovi osiguranja pod kojima se podrazumijeva sklapanje i ispunjavanje ugovora o neživotnim osiguranjima, i to:

- 1) Osiguranje od posljedica nezgode;

- 2) Dobrovoljno zdravstveno osiguranje;
- 3) Osiguranje motornih vozila;
- 4) Osiguranje šinskih vozila;
- 5) Osiguranje vazduhoplova;
- 6) Osiguranje plovnih objekata;
- 7) Osiguranje robe u prevozu;
- 8) Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti;
- 9) Ostala osiguranja imovine;
- 10) Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila;
- 11) Osig. od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova;
- 12) Osig.od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata;
- 13) Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu;
- 14) Osiguranje kredita;
- 15) Osiguranje jemstva;
- 16) Osiguranje finansijskih gubitaka,
- 17) Osiguranje troškova pravne zaštite;
- 18) Osiguranje pomoći na putovanju;
- 19) Druge vrste neživotnih osiguranja.

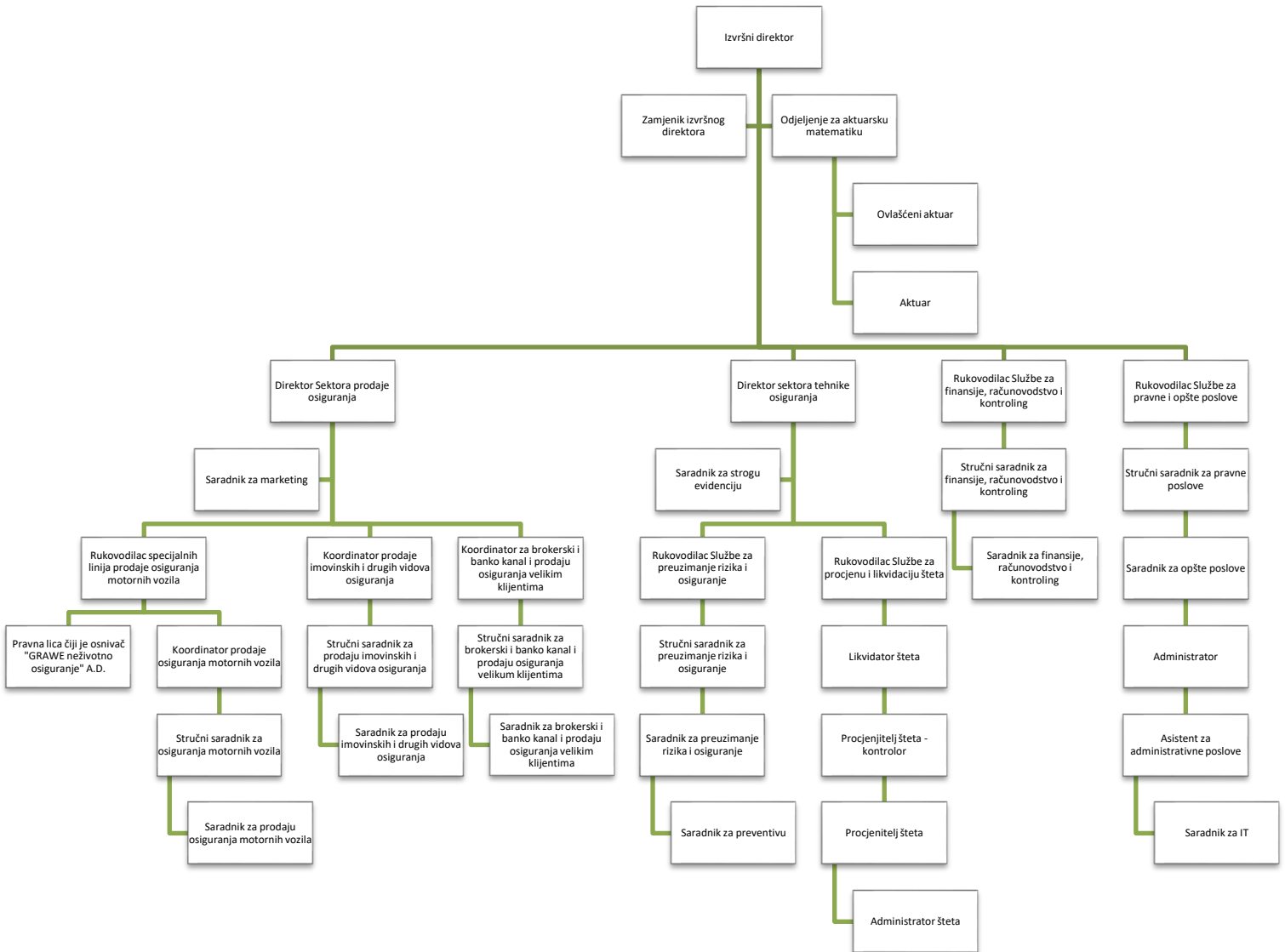
1.3. Zaposleni

GRAWE neživotno osiguranje pruža svojim klijentima kvalitetne savjete i odličnu uslugu za kompletnu ponudu svojih proizvoda. Iz tog razloga, upravo su zaposleni u Društvu od najvećeg značaja za uspjeh preduzeća i negovo adekvatno pozicioniranje na tržištu.

Na dan 31.12.2022 godine Društvo je imalo 107 zaposlenog što je za 6 manje nego u istom periodu prošle godine. Od 107 zaposlenih 72-je imaju zaključen ugovor o dopunskom radu što je za 2 manje nego u istom period prošle godine, dok 35 zaposlenih ima zaključen ugovor o radu, što je za 4 manje nego u isom periodu prošle godine.

Organizacija i sistematizacija Društva je uređena u skladu sa djelatnošću i potrebama poslovanja Društva i povećanim zahtjevima organizacije rada, na način kojim se obezbjeđuje efikasno i kvalitetno obavljanje svih poslova i djelatnosti Društva. S druge strane, Društvo je u obavezi da preduzima mjere koje će doprinosti tehnološkim, ekonomskim i organizacionim unapređenjima Društva.

ORGANIZACIONA ŠEMA

1.4. Poslovne aktivnosti društva

U toku 2022. godine, Društvo je fokus stavilo na ostvarivanje sledećih ciljeva:

- Povećanje efikasnosti u dijelu upravljanja troškovima poslovanja po svim segmentima: uprava, pribava, troškovi uviđaja i procjene i drugi troškovi sa ciljem njihovog smanjenja,
- Unapređenje sistema internih kontrola, korporativno upravljanje, transparentnost poslovanja.

Redovno se analiziraju i unapređuju opšta akta i akta poslovne politike Društva. Na iste je u toku godine ovlašćeni aktuar, dao pozitivno misljenje.

Interna revizija sprovodi stalnu i sveobuhvatnu kontrolu svih aktivnosti iz poslovanja Društva.

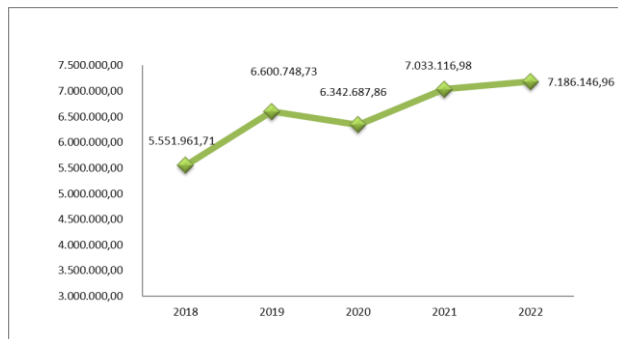
1.5. Tržište osiguranja u Crnoj Gori

Na crnogorskom tržištu trenutno posluje 9 društava za osiguranje. Poslovima neživotnih osiguranja bavi se pet društava. Ukupna obračunata bruto premija neživotnog osiguranja za period 01. januar – 31. decembar 2022. godine iznosila je cca 87mil. €, što predstavlja porast od 10,29% u odnosu na prethodnu godinu.

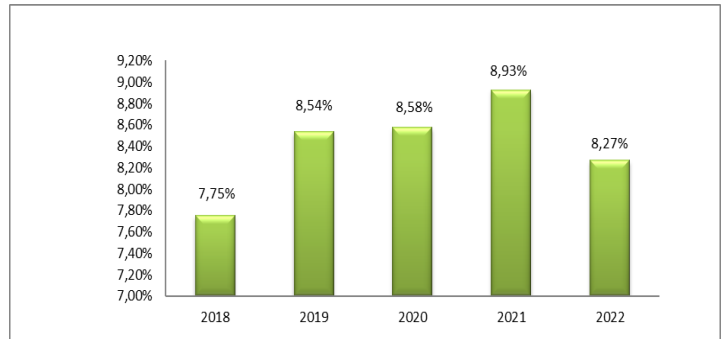
DRUŠTVO ZA OSIGURANJE	Brutopremija		Index	Udio	
	2021	2022	2022/2021	2021	2022
Lovcen osiguranje	33.949.652	36.008.211	106,06	43,08%	41,43%
Sava osiguranje	14.406.332	17.392.666	120,73	18,28%	20,01%
GRAWE neživotno osiguranje	7.033.117	7.186.147	102,18	8,93%	8,27%
Generali osiguranje Montenegro	11.310.284	14.120.670	124,85	14,35%	16,25%
Uniqa nezivotno osiguranje	12.099.439	12.201.568	100,84	15,35%	14,04%
Ukupno	78.799.554	86.909.262	110,29	100.00%	100.00%

Naredni grafikoni pokazuju kretanje bruto premije i tržišnog učešća Društva od 2018. do 2022.godine.:

Bruto premija

Tržište učešće GRAWE neživotno osiguranje

Crnogorsko tržište osiguranja podliježe redovnim kontrolama regulatornog organa, Agencije za nadzor osiguranja. Između ostalog, predmet njihovih kontrola je i usklađenost načina rada društava za osiguranje sa pravnom regulativom kojom se uređuju poslovi osiguravajućih društava u Crnoj Gori.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

2.1. Analiza strukture aktive i pasive

2.1.1 Struktura aktive

POZICIJA	Iznos	
	31.12.2022	31.12.2021
1. Nematerijalna imovina	4.599	2.727
2. Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	729.546	811.683
3. Dugoročna finansijska ulaganja	9.748.463	7.629.364
4. Kratkoročna finansijska ulaganja	60.181	617.334
5. Kratkoročna sredstva	1.751.708	1.728.501
6. Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	377.542	427.353
7. Aktivna vremenska razgraničenja	668.023	687.087
8. Odložena poreska sredstva	-	-
UKUPNA AKTIVA	13.340.061	11.904.049

Građevinski objekti Društva dijele se prema namjeni na poslovne nekretnine (za obavljanje sopstvene djelatnosti) i investicione nekretnine (dugoročna fin.ulaganja).

Građevinski objekti se evidentiraju po Modelu nabavne vrijednosti (Izmjena i dopuna Pravilnika za identifikaciju i knjigovodstveni tretman osnovnih sredstava načina vrednovanja nekretnina, usvojen 30.12.2021.godine) u skladu sa MRS 16 i 40.

Obrtna sredstva na dan 31.12.2022. godine iznose 2.189.430€ i manja su u odnosu na prošlogodišnja za 21,05%. U strukturi obrtne imovine najviše su zastupljena kratkoročna sredstva od 1.751.708€ koja su za 1,34% veća u poređenju sa prošlom godinom. Kratkoročna finansijska ulaganja od 60.181€, su manja u odnosu 2021.godinu za 90,25% (slobodna sredstva plasirana u obveznice), dok se udio reosiguravača u tehničkim rezervama smanjio za 11,66% u odnosu na 31.12.2021.godine.

2.1.2 Struktura pasive (izvori sredstava)

KAPITAL

POZICIJA	Iznos	
	31.12.2022	31.12.2021
1. Osnovni kapital	3.000.003	3.000.003
2. Rezerve	2.296.194	1.604.200
3. Rezervisanja	6.788.520	6.200.555
4. Kratkoročne obaveze	1.020.607	906.795
5. Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	40.179	54.272
6. Pasivna vremenska razgranicenja	194.558	138.225
UKUPNA PASIVA	13.340.061	11.904.049

Društvo je dužno osigurati stalno raspolaganje odgovarajućim kapitalom u skladu sa obimom i vrstom poslova osiguranja koje obavlja.

U skladu sa zakonskim odredbama visinu kapitala i garantnog kapitala Društvo izračunava tromjesečno sa stanjem na poslednji dan tekućeg obračunskog perioda. Društvo ispunjava sve uslove kapitalne adekvatnosti:

- Kapital Društva veći je od margine solventnosti za 3.416.815€
- Garantni kapital je veći od iznosa akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju za 1.599.603€
- Garantni kapital je veći od 1/3 margine solventnosti za 4.205.341€

Na dan 31.12.2022. godine Društvo ispunjava sve uslove kapitalne adekvatnosti i ima kapital u iznosu od 3.000.003€, raspoređen na 562.317 akcije nominalne vrijednosti 5,34€.

Sve akcije su obične i svaka daje pravo na 1 (jedan) glas na Skupštini Društva.

Sve akcije su uplaćene u cjelosti, slobodno su prenosive i vode se u sistemu Centralno Klirinškog Depozitarnog Društva.

Ukupni kapital Društva iznosi 5.296.197€ i porastao je za 15,03% u odnosu na 2021. godinu. U strukturi pasive kapital učestvuje sa 39,70%.

Navedeno upućuje da je u odnosu na trenutni nivo poslovne aktivnosti, Kapital na dovoljnom nivou i da Društvo nema ograničenja u ovoj kategoriji u odnosu na mogućnosti daljeg poslovnog rasta.

UKUPAN KAPITAL	2022	2021	Index
			2022/2021
1. Osnovni kapital – akcijski	3.000.003	3.000.003	100,00
2. Rezerve iz dobiti	39	39	100,00
3. Revalorizacije rezerve	-	-	-
4. Prenesena i neraspoređena dobit/gubitak (+/-)	2.296.155	1.604.160	143,14
	5.296.197	4.604.202	115,03

TEHNIČKE REZERVE

U skladu sa Zakonom o osiguranju formirane su tehničke rezerve Društva, koje na dan 31.12.2022. godine iznose 6.788.520€ i veće su nego u istom periodu prošle godine za 9,48%.

U tehničkoj rezervi u kontinuitetu najveće učešće ima prenosna premija 53,11%. Društvo je sprovedelo test adekvatnosti prenosne premije (LAT), po vrstama osiguranja na datum 31.12.2022. godine. Sprovedeni test adekvatnosti prenosne premije (LAT), ukazao je na potrebu formiranja rezerve za neistekle rizike u iznosu od 108.057€, što je za 21,11% veće u odnosu na 31.12.2021.godine (promjena: 18.838€). U posmatranom periodu u tehničkim rezervama učešće od 45,30% bilježe rezervisane štete i njihov iznos je veći za 20,68%, u odnosu na 2021-tu godinu, dok je iznos prenosnih premija veći za 1,19%.

TEHNICKA REZERVA	2022		2021		Index
	Iznos	%	Iznos	%	2022/2021
Prenosne premije	3.605.240	53,11%	3.562.997	57,46%	101,19
Rezervisane štete	3.075.223	45,30%	2.548.339	41,10%	120,68
Rezerve za neistekle rizike	108.057	1,59%	89.219	1,44%	121,11
Ukupno	6.788.520	100,00%	6.200.555	100,00%	109,48

2.1.3 Prihodi od deponovanja i ulaganja sredstava tehničke rezerve

Društvo u skladu sa zakonskom regulativom i aktima poslovne politike, plasira sredstva tehničke rezerve, sa ciljem ostvarivanja što boljih prinosa, većom disperzijom rizika, obezbjeđujući sigurnost i raspoloživost sredstava za izmirivanje svih očekivanih i neočekivanih obaveza. Prihodi od deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi veći su za 27,81% odnosu na prethodnu godinu.

DEPONOVANJE I ULAGANJE SREDSTAVA TEHNIČKIH REZERVU

Formirana sredstva tehničke rezerve na dan 31.12.2022. godine Društvo je u potpunosti plasiralo u oblike ulaganja predviđene zakonskim i podzakonskim aktima.

Društvo je u toku 2022. godine održavalo već uložena sredstva i ulagalo nova slobodna sredstva u raspoložive finansijske instrumente, poštujući prije svega načela sigurnosti ulaganja, tržišnosti, isplativosti i likvidnosti. Društvo je u toku 2022. godine uvećalo ulaganje u obveznice izdate od strane Ministarstva finansija Vlade Crne Gore i Vlade Poljske za 34,12%.

	2022		2021		Index 2022/2021
TEHIČKA REZERVA	6.788.520		6.200.555		
Ulaganje u akcije	27.549	0,41%	24.669	0,40%	111,67
Ulaganje u obveznice	8.417.738	124,00%	6.276.494	101,22%	134,12
Depoziti kod banaka	-	0,00%	560.000	9,03%	0,00
Poslovni račun	203.656	3,00%	186.017	3,00%	105,22
Udio reosiguravača u tehničkoj rezervi	377.542	5,56%	427.353	6,89%	88,34
Nekretnine	140.375	2,07%	145.870	2,35%	96,23
Potraživanja od osiguranika po osnovu premije osiguranja i saosiguranja, ne starija od 90 dana	678.851,95	10,00%	-	0,00%	
Potraživanja od reosiguravača po osnovu nastalih šteta iz reosiguranja, ne starija od 90 dana	83.143,22	1,22%	-	0,00%	
Ukupno uloženo	9.928.854	146,26%	7.620.403	122,90%	130,29

Ukupna ulaganja u akcije su veća za 11,67% u odnosu na prethodnu godinu a na povećanje ove vrste ulaganja uticala je cijena akcije na tržištu. Izmjenom i dopunom Pravilnika o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi pored postojećih dodata su: potraživanja od osiguranika po osnovu premije osiguranja i saosiguranja, ne starija od 90 dana i potraživanja od reosiguravača po osnovu nastalih šteta iz reosiguranja, ne starija od 90 dana, kao propisani oblici aktive za pokrivanje tehničkih rezervi.

Pokrivenost tehničkih rezervi sa 146,26% propisanim oblicima aktive ukazuje da GRAWE neživotno osiguranje ima pouzdanu materijalnu osnovu poštovanja osnovnih interesa klijenata.

KRATKOROČNE I DUGOROČNE OBAVEZE

Dugoročne obaveze iznose 40.179€ i odnose se na: obaveze po osnovu finansijskog lizinga (22.437€) i obavezu za odloženi porez (17.742€), dok su kratkoročne obaveze Društva na dan 31.12.2022.godine 1.020.607€, i u odnosu na potraživanja su manja za 20,48%:

Kratkorocne i dugorocne obaveze	2022	2021	Index
			2022/2021
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	17.614	-	
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	508.672	546.883	93,01
Kratkoročne obaveze za udjele u iznosima šteta	1.624	1.624	100,00
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	70.996	94.653	75,01
Kratkoročne obaveze iz finansiranja	-	66.061	0,00
Kratkoročne obaveze prema zaposlenima	20.964	28.930	72,46
Druge kratkoročne obaveze i izvedeni finansijski instrumenti	400.737	168.644	237,62
Dugorocne druge finansijske obaveze	40.179	54.272	74,03
UKUPNO	1.060.787	961.067	110,38

Društvo sve svoje obaveze po svim osnovama, isplaćuje uredno, po dospijeću i bez kašnjenja.

2.2. Prihodi i rashodi

2.2.1 Prihodi

OBRAČUNATA PREMIJA

U poslovnoj 2022.godini ukupna bruto premija osiguranja ostvarena je u iznosu od 7.186.147€ što je za 2,18% veća u odnosu na prethodnu godinu.

Najveće učešće u bruto premiji imaju sledeće vrste osiguranja: Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila (62,78%) i Osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja (16,31%)

U odnosu na 2021. godinu bruto premija je niža kod sledećih vrsta osiguranja: *ostala osiguranja imovine* za 21,64%, *osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata* za 23,14% i *ostala osiguranja od odgovornosti* za 28,93%, a razlog tome je manji iznos premije u pojedinačnim zahtjevima.

Prikaz obračunate premije po vrstama osiguranja:

Vrsta osiguranja	Bruto premija		Index		
	2022	%	2021	%	2022/2021
*Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	1.171.792	16,31%	1.092.983	15,54%	107,21
*Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	241.793	3,36%	240.610	3,42%	100,49
*Osiguranje motornih vozila	617.699	8,60%	573.688	8,16%	107,67

*Osiguranje robe u prevozu	20.850	0,29%	18.513	0,26%	112,62
*Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	340.289	4,74%	301.056	4,28%	113,03
*Ostala osiguranje imovine	149.096	2,07%	190.264	2,71%	78,36
*Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	4.511.431	62,78%	4.478.606	63,68%	100,73
*Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	3.054	0,04%	3.973	0,06%	76,86
*Ostala osiguranja od odgovornosti	28.731	0,40%	40.426	0,57%	71,07
*Osiguranje različitih finansijskih gubitaka	36.871	0,51%	35.696	0,51%	103,29
*Osiguranje pomoci na putu	64.543	0,90%	57.302	0,81%	112,64
Ukupno	7.186.147	100.00%	7.033.117	100.00%	102,18

Ukupna premija osiguranja za 2022. godinu u iznosu od 7.186.147€ raspoređena je i skladu sa zakonskom regulativom i aktima poslovne politike i to:

- Tehnička premija
(za isplatu šteta): 5.358.488€ 74,57%
- Preventiva
(za prev.i represivne mjere): 83.904€ 1,17%
- Režijski dodatak
(za pokriće TSO): 1.743.755€ 24,27%

Ukupni prihodi Društva veći su za 5,79% u odnosu na 2021-tu godinu, pri čemu su prihodi od premije zabilježili rast od 7,28%.

UKUPNI PRIHODI	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>2022/2021</u>
I POSLOVNI (FUNKCIONALNI) PRIHODI	6.370.113	6.094.506	104,52
1. Prihodi od premija osiguranja i saosiguranja	6.259.106	5.834.310	107,28
2. Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja	111.007	260.196	42,66
II FINANSIJSKI PRIHODI	359.843	267.380	134,58
1. Prihodi od deponovanja i ulaganja (investiranja) sredstava TR	298.215	233.329	127,81
2. Prihodi od deponovanja i ulaganja (investiranja)	61.628	34.050	180,99
UKUPNO	6.729.956	6.361.886	105,79

Prenosna premija je dio tehničke rezerve Društva koja se obračunava na bruto premiju po svakoj vrsti osiguranja, u skladu sa normativnim aktima Društva (Pravilnik o bližim kriterijumima i

načinu obračunavanja prenosnih premija; Procedura provjere ispravnosti obračuna prenosne premije) i zakonskim propisima, uključujući primljenu prenosnu premiju iz saosiguranja.

Ukupna promjena prenosne premije na dan 31.12.2022. godine iznosi -42.242€, dok je na kraju 2021-te isti ovaj parametar iznosio -363.217€; procentalno učešće prenosne premije u ukupnoj premiji se smanjilo u odnosu na prošlogodišnje učešće i to za 0,49 procentna poena, te sada iznosi 50,17% (2021.godine – 50,66%).

	2022	2021
Obracunata bruto premija	7.186.147	7.033.117
Prenosna premija	3.605.240	3.562.997
Ucesce PP/BP	50,17%	50,66%
Promjena prenosne premije	(42.242)	(363.217)

Raspodjela prenosne premije izvršena je u skladu sa normativnim aktima Društva i zakonskom regulativom.

2.2.2 Rashodi

RIJEŠENE ŠTETE

U periodu 01.01.2022. – 31.12.2022. godine ukupno riješene štete iznose 3.433.418 €, što je za 24,36% više nego u istom periodu prošle godine. Štete saosiguranja iznose 0,00 €. Troškovi procjene i likvidacije šteta se iskazuju posebno, i iznose 287.695 €.

Vrsta osiguranja

	2021		2020		Index 2021/2020	
	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj
*Osiguranje lica od posljedica nesr.slučaja	557.103	826	611.685	812	91,08	101,72
*Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	144.014	254	82.574	219	174,41	115,98
*Osiguranje motornih vozila	578.414	304	391.604	178	147,70	170,79
*Osiguranje robe u prevozu	-	-	-	-	-	-
*Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	68.174	25	37.022	16	184,15	156,25
*Ostala osiguranje imovine	44.279	70	28.966	82	152,86	85,37
*Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	1.987.241	1.612	1.579.114	1.474	125,85	109,36
*Ostala osiguranja od odgovornosti	5.694	3	188	1	3.030,2	300,00
*Osiguranje različitih finansijskih gubitaka	11.879	8	2.418	5	491,19	160,00
*Osiguranje pomoci na putu	36.621	590	27.331	386	133,99	152,85
Ukupno	3.433.418	3.692	2.760.903	3.173	124,36	116,36

ISPLAĆENE ŠTETE

Ažurnost u isplati šteta na 31.12.2022. godine iznosi 100%. Prosečan vremenski rok isplate šteta u periodu od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine analiziran je na ukupnom nivou posmatrano od datuma likvidacije do datuma isplate štete i iznosi 2,05 dana.

Stepen ažurnosti rešavanja i isplate šteta – ukupno

Sifra	Vrsta osiguranja	Obrađivane štete	Odbijene štete	Isplaćene štete od riješnih šteta	Isplaćene štete od riješnih šteta	Likvidirane štete od riješnih šteta	Likvidirane štete od riješnih šteta	Ažurnost u rješavanju šteta	Ažurnost u isplati šteta
		1	2	3	4	5	6	$7=(2+3+5)/1$	$8=3/(3+5)$
1	Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	1.068	173	826	557.103	0	0	93,54%	100,00%
2	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	307	47	254	144.014	0	0	98,05%	100,00%
3	Osiguranje motornih vozila	340	22	304	578.414	0	0	95,88%	100,00%
8	Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	34	8	25	68.174	0	0	97,06%	100,00%
9	Ostala osiguranje imovine	72	2	70	44.279	0	0	100,00%	100,00%
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	1.923	144	1.612	1.987.241	0	0	91,32%	100,00%
13	Ostala osiguranja od odgovornosti	3	-	3	5.694	0	0	100,00%	100,00%
16	Osiguranje finansijskih gubitaka	9	1	8	11.879		0	100,00%	100,00%
18	Osiguranje pomoci na putu	593	3	590	36.621	0	0	100,00%	100,00%
	UKUPNO	4.349	400	3.692	3.433.418	0	0	94,09%	100,00%

REZERVISANE ŠTETE

Rezervisanje šteta, za nastale prijavljene i nastale neprijavljene štete, izvršeno je na osnovu aktuelnog "Pravilnika o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete". Na dan 31.12.2022. godine Društvo je izvršilo rezervaciju šteta po svim vrstama osiguranja u skladu sa zakonskim propisima i aktima poslovne politike Društva.

a) Nastale prijavljene štete

Na kraju obračunskog perioda rezervisano je 258 prijavljenih šteta (jedna šteta iz saosiguranja). Od tog iznosa 154 šteta je u sporu i rezervisane su u ukupnom iznosu od 526.641€

Ukupan iznos rezervisanih nastalih prijavljenih, a do kraja obračunskog perioda neriješenih šteta na dan 31.12.2022. godine iznosi 657.411€, bez iznosa rezervacije troškova. Rezervacija troškova nastalih prijavljenih šteta iznosi 54.496€, te ukupan iznos rezervisanih nastalih

prijavljenih a do kraja obračunskog perioda neriješenih šteta na dan 31.12.2022. godine iznosi 711.907€.

U odnosu na prethodnu godinu rezervisane prijavljene štete (bez troškova) bilježe rast za 7.93%.

a) Nastale neprijavljene štete

Za nastale neprijavljene štete, za sve vrste osiguranja osim osiguranja od posledica nesrećnog slučaja - nezgode i osiguranja vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete pricinjene trećim licima - autoodgovornost, obračunate su rezervacije u iznosu od 408.335€. Za osiguranje od posledica nesrećnog slučaja - nezgode, metodom Chain ladder, obračunate su rezervacije u iznosu od 442.522€, a za osiguranje autoodgovornosti 1.327.925€. Na taj način ukupne rezervacije za nastale neprijavljene štete iznose 2.178.783€. Ovi iznosi rezervisanih šteta iskazani su bez troškova u vezi sa rješavanjem i isplatom tih šteta.

Rezervacija troškova nastalih neprijavljenih šteta iznosi 184.533€, te ukupan iznos rezervisanih nastalih neprijavljenih a do kraja obračunskog perioda neriješenih šteta na dan 31.12.2022. godine iznosi 2.363.316€.

U odnosu na prethodnu godinu rezervisane neprijavljene štete (bez troškova) bilježe rast za 25,05%.

Rezervacija za štete po reosiguranim rizicima iznosi 47.910€.

Po aktivnom poslu saosiguranja rezervisano je jedna šteta u iznosu 1€.

Rezervisane štete u redovnom postupku učestvuju sa 40,08% u ukupnom broju rezervisanih šteta i 19,89% u iznosu za ukupne rezervisane štete.

Rezervisane štete za nastale prijavljene štete:

Vrsta osiguranja	2022		2021		Index	
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	2022/2021	
					Broj	Iznos
Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	69	70.307	42	60.405	164,29	116,39
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	6	2.300	0	-		
Osiguranje motornih vozila	14	20.244	11	15.945	127,27	126,96
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	1	310	0	-		
Ostala osiguranja imovine	0	0	1	5.000		
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	167	564.249	135	527.765	123,70	106,91
Ostala osiguranja od odgovornosti	1	1	1	1	100,00	100,00
Ukupno	190	657.411	190	609.116	135,79	107,93

EFIKASNOST REŠAVANJA ŠTETA

U toku 2022. godine u obradi je bilo 4.349 zahtjeva za naknadu štete, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine više za 16,13%. Riješeno je 4.092 predmeta, odnosno 94,09% ukupno prijavljenih šteta.

Pregled efikasnosti u rješavanju šteta:

OPIS	2022	2021	Index 2022/2021
I REZERVISANE ŠTETE			
Broj rezervisanih šteta na početku perioda	189	153	123,53
Broj riješenih šteta od rezervisanih šteta	124	115	107,83
Broj odbijenih šteta	20	20	100,00
Broj placenih šteta	104	95	109,47
Broj neplacenih šteta	-	-	
Broj neriješenih od rezervisanih šteta	65	38	171,05
% riješenih šteta od rezervisanih	66%	75%	87,29
II ŠTETE IZ TEKUCEG PERIODA			
Broj prijavljenih šteta tekućeg perioda	4.160	3.592	115,81
Broj riješenih šteta tekućeg perioda	3.968	3.441	115,32
Broj odbijenih šteta	380	363	104,68
Broj placenih šteta	3.588	3.078	116,57
Broj neplacenih šteta	-	-	
Broj neriješenih šteta iz tekuće godine	192	151	127,15
% riješenih šteta iz tekuće godine	95%	96%	99,57
III UKUPNO ŠTETE U OBRADI			
Broj šteta u obradi	4.349	3.745	116,13
Broj riješenih šteta	4.092	3.556	115,07
Broj odbijenih šteta	400	383	104,44
Broj placenih šteta	3.692	3.173	
Broj neplacenih šteta	-	-	#DIV/0!
Broj neriješenih šteta	257	189	135,98
% riješenih šteta	94%	95%	99,09

MJERODAVNI TEHNIČKI RACIO

Radi dobijanja potpunije slike rezultata Društva u osnovnoj djelatnosti posebno treba razmotriti ostvareni tehnički rezultat koji pokazuje odnos između likvidiranih šteta i tehničke premija obračunate u tekućem periodu.

Bruto mjerodavan tehnički racio u 2022. godini iznosi 75% a neto mjerodavni tehnički rezultat je 76%.

Bruto mjerodavan tehnički racio na dan 31.12.2022. g.:

Vrsta osiguranja	2022	2021
Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	48,75%	80,18%
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	74,92%	54,46%
Osiguranje motornih vozila	114,34%	74,40%
Osiguranje robe u prevozu	(13,54)%	12,33%
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	22,78%	15,91%
Ostala osiguranje imovine	24,91%	23,66%
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	52,64%	40,38%
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovniha objekata	(108,11)%	123,98%
Ostala osiguranja od odgovornosti	16,69%	6,97%
Osiguranje različitih finansijskih gubitaka	46,26%	12,44%
Osiguranje pomoci na putu	67,30%	63,33%
Ukupno	55,52%	47,70%

Ukupni rashodi Društva veći su za 5,32% u odnosu na rashode prethodne godine. Troškovi sprovođenja osiguranja bilježe pad od 2,13%. U okviru poslovnih rashoda koji su na ukupnom nivou veći za 10,38%, troškovi rashoda naknada šteta bilježe rast od 21,22%, ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja, bilježe pad i to za 36,53%.

Procentualno učešće prihoda ostvarenih iz bruto regresnih potraživanja u obračunatim naknadama za štete se smanjilo za 0,59 procentnih poena. Apsolutna razlika ostvarenih prihoda iz bruto regresnih potraživanja iznosi 31.764€.

UKUPNI RASHODI	2022	2021	2022/2021
1. POSLOVNI (FUNKCIONALNI) RASHODI	4.036.960	3.657.350	110,38
2. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	1.899.729	1.941.008	97,87
3. FINANSIJSKI RASHODI	9.462	47.192	20,05
UKUPNO	5.946.151	5.645.550	105,32

TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

Troškovi sprovođenja osiguranja dijele se na: troškove pribave, troškove uprave, ostale troškove, a pojedinačno učešće u ukupnim troškovima sprovođenja osiguranja je:

- trošak pribave	66,90 %
- trošak uprave	33,01 %

Troškovi sprovođenja osiguranja za 2022.godinu iznose 1.899.729€ i u odnosu na 2021.godinu bilježe pad od 41.280€ odnosno manji su za 2,13%.

Međutim, ukoliko se isključe uticaji razgraničenja troškova pribave Društvo je u poslovanju 2022. imalo manje TSO za 43.669€ u odnosu na prethodnu godinu.

Društvo je kontinuirano pratilo realizovane troškove pribave, uprave, uviđaja procjene i likvidacije šteta i troškove deponovanja.

Pokrivenost troškova sprovođenja osiguranja režijskim dodatkom u iznosu od 1.743.755€ (2021.:1.680.998€) iznosi 91,79% (2021.:86,60%).

Troškove pribave čine troškovi: provizije, zakupnine, reklame, reprezentacije i bruto zarade radnika koji rade na pribavi osiguranja, kao i ostali troškovi koji nastaju u procesu pribave osiguranja, koji su manji za 82.227€ tj. 6,08%, u odnosu na prethodnu poslovnu godinu.

Troškovi uprave su veći za 40.948€ odnosno 6,98%, u poređenju sa prethodnom godinom.

2.3. Analiza finansijskog položaja i rezultata

Finansijski položaj akcionarskog društva, posmatran sa aspekta predmetnih analiza kvalifikuje se kao **dobar**.

Prethodno iz razloga što finansijska ravnoteža Društva obezbjeđuje sigurnost u održavanju likvidnosti, uzevši u obzir da je zaduženost takva da obezbjeđuje punu nezavisnost Društva i dobru sigurnost njegovih povjerenika, i jer je Društvo solventno, s obzirom da pri stabilnoj novčanoj jedinici iz finansijskog rezultata značajnije uvećava sopstveni kapital.

Ključni pokazatelji poslovanja:

Opis	2022	2021	Index
			2022/2021
Bilans uspjeha			
Ukupni prihodi	6.729.956	6.361.886	105,79
Bruto premija	7.186.147	7.033.117	102,18
Ukupni rashodi	5.946.151	5.645.550	105,32
Rijesene stete	3.433.418	2.760.903	124,36
Bruto dobit	783.806	716.336	109,42
Neto dobit	691.994	640.862	107,98
Bilans stanja			
Ukupna aktiva	13.340.061	11.904.049	112,06
Kapital i reserve	5.296.197	4.604.202	115,03
Tehicke reserve	6.788.520	6.200.555	109,48
Ulaganja	9.808.644	8.246.698	118,94
Pokazatelji rentabilnosti			
ROA (rentabilnost imovine %) neto dobit/aktiva	5,19%	5,38%	96,36
ROE (rentabilnost vlastitog kapitala %) neto dobit/kapital i reserve	13,07%	13,92%	93,87
Bruto profitna marža (%) bruto dobit/ukupni prihodi	11,65%	11,26%	103,43
Ključni pokazatelji			
Kvota steta (poslovni rashodi/mjerodavna premija)	56,51	54,83	103,06
Kvota troskova (troskovi sprovođenja osig./mjer. premija)	26,59	29,10	91,38
Kombinovana kvota	83,10	83,93	99,01
Pokazatelji ekonomičnosti			
Ekonomičnost ukupnog poslovanja (ukupni prihodi od premije/TSO %)	3,29	3,01	109,61
Ostali pokazatelji			
Broj zaposlenih	35	39	89,74
Ukupna aktiva po zaposlenom	381.145	305.232	124,87
Ukupni prihodi po zaposlenom	192.284	163.125	117,88
Bruto premija po zaposlenom	205.318	180.336	113,85
Dobit po zaposlenom	19.771	16.432	120,32

* Od 107 zaposlenih 72-je imaju zaključen ugovor o dopunskom radu.

2.4. Organi Društva

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o osiguranju i Statutom Društva, organi Društva su: Skupština, Odbor direktora, Izvršni direktor, Sekretar i interni revizor. Obaveze i odgovornosti ovih organa utvrđeni su prethodno navedenim aktima.

2.4.1. SKUPŠTINA AKCIONARA DRUŠTVA

Struktura akcionara Društva, na dan 31.12.2022.godine:

	Naziv akcionara	Broj akcija	Iznos (€)	% udjela u kapitalu
1	Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft	562.317	3.000.003	100%
	UKUPNO	562.317	3.000.003	100%

U periodu od 1.januara do 31. decembra 2022. godine održana je jedna Redovna sjednica Skupštine akcionara Osiguravajućeg društva "GRAWE neživotno osiguranje" A.D. Podgorica. Sjednica je održana 15.03.2022. godine, i na istoj je usvojen sledeći Dnevni red:

- Izbor predsedavajućeg Sjednice i ovjerivača Zapisnika;
- Usvajanje informacije o jedinstvenom spisku akcionara Društva;
- Usvajanje Zapisnika sa prethodne sjednice Skupštine akcionara;
- Donošenje Odluke o usvajanju Finansijskih izvještaja za poslovnu 2021. godinu sa mišljenjem nezavisnog revizora;
- Donošenje Odluke o usvajanju Mišljenja ovlašćenog aktuara o godišnjim finansijskim izvještajima i godišnjem izvještaju o poslovanju Društva sa stanjem na dan 31.12.2021. godine;
- Donošenje Odluke o usvajanju Mišljenja ovlašćenog aktuara o godišnjem izvještaju o sprovođenju politike saosiguranja i reosiguranja u 2021. godini;
- Donošenje Odluke o usvajanju Godišnjeg izvještaja za potrebe nadzora za 2021. godinu;
- Donošenje Odluke o usvajanju Godišnjeg izvještaja o radu Interne revizije za 2021. godinu (prilog: Program rada Interne revizije za 2022.godinu);
- Donošenje Odluke o usvajanju Izvještaja o poslovanju za 2021. godinu;
- Donošenje Odluke o usvajanju Izvještaja o sprovođenju politike saosiguranja i reosiguranja za 2021. godinu;
- Donošenje Odluke o usvajanju Izvještaja Odbora direktora koji se dostavlja Skupštini akcionara;
- Donošenje Odluke o izboru spoljnog revizora za vršenje revizije finansijskih izvještaja za 2022. godinu;
- Donošenje Odluke o usvajanju Politike naknada članovima Odbora direktora i Komisija Odbora direktora Osiguravajućeg društva "GRAWE neživotno osiguranje" A.D. Podgorica;
- Donošenje Odluke o usvajanju izgleda loga Osiguravajućeg društva »GRAWE neživotno osiguranje« A.D. Podgorica;
- Tekuća pitanja/Razno,

i jedna Vanredna sjednica Skupštine akcionara Osiguravajućeg društva "GRAWE neživotno osiguranje" A.D. Podgorica. Sjednica je održana 05.05.2022. godine, i na istoj je usvojen sledeći Dnevni red:

- Izbor predsjedavajućeg Sjednice i ovjerivača Zapisnika;
- Usvajanje informacije o jedinstvenom spisku akcionara Društva;
- Usvajanje Zapisnika sa prethodne sjednice Skupstine akcionara;
- Donosenje Odluke o prestanku članstva u Odboru direktora Društva dosadanjim članovima Odbora direktora;
- Donošenje Odluke o izboru članova Odbora direktora Društva
- Tekuća pitanja/Razno

Ne postoje vlasnici hartija od vrijednosti ovog Društva sa posebnim pravima kontrole niti sa graničenjima prava glasa koja bi se odnosila na ograničenja prava glasa na određeni procenata, broj glasova, perioda ograničenja ostvarivanja prava glasa.

2.4.2. ODBOR DIREKTORA

Članovi Odbora direktora Društva su:

- Klaus Scheitegel, predsjednik
- Georg Schneider, zamjenik
- Gorana Pavićević - Četkovic, član

Odbor direktora Društva je tokom 2022. održao 13 redovnih sjednica. Rad Odbora direktora Društva prvenstveno je bio usmjeren na aktivnosti koje su predstavljale realizaciju zadataka i ciljeva utvrđenih strateškim i godišnjim planskim dokumentima. Odbor direktora Društva je redovno razmatrao pitanja relevantna za poslovanje Društva (mjesečne poslovne i finansijske izvještaje, izvještaje o likvidnosti, izvještaje o rizicima, aktivnosti naplaćivanja potraživanja, kao i sve druge izvještaje kojima je obuhvaćeno poslovanje Društva.) Takođe, Odbor je po potrebi vršio usvajanje tarifa i uslova za osiguranje i njihovo usklađivanje sa uslovima na tržištu osiguranja, kao i usvajanje drugih akata poslovne politike Društva.

Izvršni direktor:

- Ivan Lero

Sekretar Društva:

- Ivan Lero

Interni revizor:

- Aleksandra Đurović

3. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE OKOLINE

U toku 2022.godine Društvo nije imalo ulaganja u cilju zaštite životne sredine.

4. PLANIRANI RAZVOJ ZA 2023.GODINU

Društvo planira u narednom periodu da, širenjem prodajne mreže i posebno razvojem sopstvenih kanala prodaje, poveća volumen premije i tržišno učešće.

- očekujemo rast bruto premije od 7%, rast u svim segmentima poslovanja, osim u Graničnom osiguranju i zelenoj karti koji ostaju na istom nivou;
- nema značajnijih promjena u odnosu sa reosiguravačem;
- projekcija rasta šteta od 7%;
- nastavićemo da jačamo tehničke reserve pa planiramo rast rezervacija za štete bi rastle od 13,5%;
- radićemo na povećanju efikasnosti i produktivnosti poslovanja pa očekujemo dalje snizavanje ukupnih troškova poslovanja;
- u investicionom dijelu, zbog niskih kamatnih stopa, očekujemo isti prinos kao u prethodnoj godini.

5. ANALIZA BONITETA Z-SCORE

Postoje brojni modeli koji se u savremenim uslovima poslovanja koriste za ocjenu kreditnog boniteta i predviđanje vjerovatnoće stečaja preduzeća. Jedan od tih modela jeste i Altmanov Z - score model. Na osnovu prilagođavanja originalnog modela predviđanja vjerovatnoće stečaja, koji je primjenljiv samo na preduzeća čijim se akcijama trguje na organizovanom tržištu, nastao je modifikovan model primenljiv na preduzeća čijim se akcijama ne trguje na organizovanom tržištu. Altmanov model je danas opšte prihvaćen model koji služi za predviđanje bankrota preduzeća. Zasniva se na analizi bilansa preduzeća.

Postoje 3 raspona vrijednosti koje preduzeće svrstavaju u:

- pred bankrotom Z-score < 1,82
- rizično 1,82 < Z-score < 2,99
- uspješno Z-score >2,99

Z-SCORE					
Redni broj	Pozicija	2019	2020	2021	2022
1	Ukupna sredstva	7,997,959	9,774,444	10,425,668	11,476,696
2	Tekuća imovina	4,159,795	4,500,503	4,201,626	3,032,921
3	Stalna imovina	3,832,953	5,270,430	6,224,041	8,443,775
4	Obrtni kapital (2-3)	326,842	-769,927	-2,022,415	-5,410,854
5	X1 (4/1)	0.04	-0.08	-0.19	-0.47
6	Zadržani (neraspoređeni) dobitak	473,132	675,601	963,298	1,604,160
7	X2 (6/1)	0.06	0.07	0.09	0.14

8	Zarada prije odbitka kamata i poreza na dobitak	256,671	233,382	513,422	496,148
9	X3 (8/1)	0.03	0.02	0.05	0.04
10	Kapital	3,473,174	3,675,644	3,963,340	4,604,202
11	Obaveze	842,722	1,608,374	1,497,961	1,083,653
12	X4 (10/11)	4.12	2.29	2.65	4.25
13	Prihodi od prodaje	4,355,821	5,422,806	5,535,222	5,834,310
14	X5 (13/1)	0.54	0.55	0.53	0.51

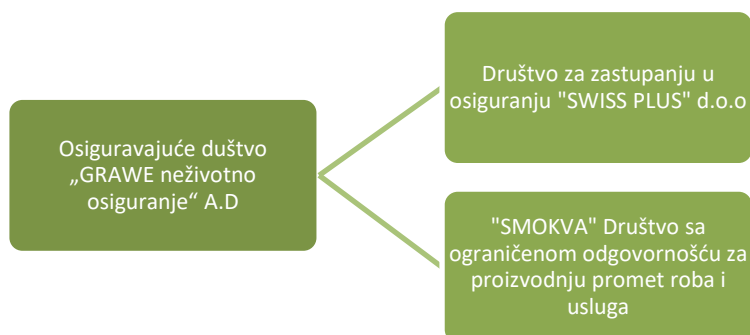
Z-SCORE	4,80	3,12	4,47	4,36
----------------	-------------	-------------	-------------	-------------

6. ZAVISNA PRAVNA LICA

Društvo je dana 18.01.2017.godine, danom registracije u CRPS postalo jedini osnivač sa udjelom od 100% u Društva: Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, promet roba i usluga „Smokva“ D.O.O. Podgorica i Društvo za zastupanje u osiguranju „Swiss plus“ D.O.O. Podgorica.

Osnivački udio za Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, promet roba i usluga „Smokva“ D.O.O. Podgorica je kupljen za iznos od 440.000 Eur bez poreza, odnosno za ukupan iznos od 479.600Eur sa svim troškovima, taksama i porezima u skladu sa članom 15. Ugovora o ustupanju osnivačkog uloga 252 od 16.01.2017.

Osnivački udio za Društvo za zastupanje u osiguranju „Swiss plus“ D.O.O. Podgorica je kupljen za iznos od 10.000 Eur bez poreza, odnosno za ukupan iznos od 10.900 Eur sa svim troškovima, taksama i porezima u skladu sa članom 15. Ugovora o ustupanju osnivačkog uloga 253 od 16.01.2017.

7. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

- Hartije od vrijednosti (osnovne)

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju u zemlji

Izdavalac	ISIN	Kolicina	Nominalna vrijednost	Jedinicna cijena na dan 31.12.2022	Ukupna cijena na dan 31.12.2022	Udio u kapitalu (u %)	Udio u glasackim pravima (u %)	Knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2022
INSM	MEINSMR A1HN4	104	16.113	17,0100	1.769	0,0272	0,0272	1.769
ULRI	MEULRIRA 1UL4	369	14.576	4,1500	1.531	0,0242	0,0242	1.531
KAPG	MEKAPGR A1PG3	3633	18.350	0,0000	0	0,0342	0,0342	-
NKBA	MENKBAR AOPG2	288	36.812	27,6400	7.960	0,0702	0,0702	7.960
TECG	METECGRA 8PG0	4814	2.613	1,9000	9.147	0,0101	0,0101	9.147
EUR-zatvoreni	MEEURFRA 2PG4	70000	6.900	0,0012	84	0,0257	0,0257	84
ZICG	MEZICGRA 1PG3	1634	818	0,0093	15	0,001	0,001	15
POBR	MEPOBRR A1PG5	74	18.500	275,0000	20.350	14,6825	14,6825	7.042
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju u inostranstvu								
Izdavalac	ISIN	Kolicina	Nominalna vrijednost	Jedinicna cijena na dan 31.12.2022	Ukupna cijena na dan 31.12.2022	Udio u kapitalu (u %)	Udio u glasackim pravima (u %)	Knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2022
DNREM	RSDNVRE6 6231	1920		16,9960	32.632	0	0,2368	32.632
Ukupno	60.181							

Dužničke hartije od vrijednosti – obveznice

Izdavalac	ISIN	Kolicina HOV	Nominalna vrijednost	Datum kupovine	Datum dospjeca	Kupovna cijena	Stopa prinosa	Knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2022.
Crna Gora	XS1807201899	1	400.000	19.4.2018	21.4.2025	403.620	3,42%	401.207
Crna Gora	XS1807201899	1	500.000	19.4.2018	21.4.2025	513.304	3,23%	503.550
Crna Gora	XS2050982755	1	274.000	3.10.2019	3.10.2029	269.715	2,80%	271.108
Crna Gora	XS2050982755	1	100.000	3.10.2019	3.10.2029	100.157	2,60%	100.106
Crna Gora	XS1807201899	1	484.000	21.4.2020	21.4.2025	467.874	4,20%	475.701
Crna Gora	XS2050982755	1	700.000	4.10.2019	3.10.2029	656.944	3,70%	655.808
Crna Gora	XS2050982755	1	700.000	3.10.2020	3.10.2029	638.980	3,72%	654.169
Crna Gora	XS2050982755	1	300.000	3.10.2020	3.10.2029	291.853	2,95%	293.437
Crna Gora	XS2270576700	1	950.000	16.12.2020	16.12.2027	930.826	3,32%	933.336
Crna Gora	XS2270576700	1	500.000	16.12.2020	16.12.2027	486.135	3,48%	487.439
Crna Gora	XS2270576700	1	350.000	16.12.2020	16.12.2027	333.290	3,97%	334.393
Crna Gora	XS2270576700	1	250.000	16.12.2020	16.12.2027	241.879	3,72%	241.164
Crna Gora	XS2270576700	1	200.000	16.12.2020	16.12.2027	196.918	3,48%	195.110
Crna Gora	XS2270576700	1	400.000	16.12.2020	16.12.2027	394.359	3,53%	388.820
Crna Gora	XS2270576700	1	400.000	16.12.2020	16.12.2027	383.282	4,13%	378.927
Crna Gora	XS2270576700	1	430.000	16.12.2021	16.12.2027	404.254	4,07%	408.780
Crna Gora	XS2050982755	1	750.000	3.10.2021	3.10.2029	610.966	6,26%	604.794
Crna Gora	XS2050982755	1	850.000	3.10.2021	3.10.2029	607.878	8,62%	597.431
Poljska	XS1508566392	1	550.000	25.10.2022	25.10.2028	491.653	3,02%	492.458
		19	9.088.000			8.423.888		8.417.738

• **Potraživanja**

	31.12.2022	31.12.2021
Potrazivanja iz neposrednih poslova osiguranja	854.373	860.838
Potrazivanja za premije reosiguranja i saosiguranja	-	-
Potrazivanja za udjele u naknadama šteta	83.143	125.073
Dugorocna poslovna potraživanja	649.850	666.501
Ostala potraživanja	345.939	297.572
UKUPNO	1.933.306	1.949.983

8. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Obim i priroda transakcija Društva sa povezanim licima u toku 2022. godine pokazuju da se od ukupnih prihoda od povezanih lica u iznosu od 30.255€ iznos od 3.097€ odnosi na prihod od premije osiguranja a iznos od 27.158€ na prihode od kamata na date zajmove. Suprotno, na rashodnoj strani u toku 2022. godine se od ukupnih rashoda od povezanih lica u iznosu od 205.894€ na zastupničku proviziju, održavanje osnovnih sredstava i troškove službenih puteva.

Detaljan prikaz transakcija sa povezanim licima dat je sledećoj tabeli:

Povezana lica	Prihodi od premije osiguranja	Ostali prihodi	Rahodi šteta	Ostali rashodi (licna primanja i naknade...)	Potraživanja od premije	Ostala potraživanja	Obaveze
* Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft				17.213			17.213
*Smokva DOO	3.097	27.158	-	2.794	2.323	598.009	-
*Swiss Plus	-	-	-	185.887	-	-	16.191
UKUPNO	3.097	27.158	-	205.894	2.323	598.009	33.404

9. CILJEVI I METODEDE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

U Društvu se nastoji da se upravljanje rizicima ugradi kao standard u procese upravljanja, planiranja i donošenja odluka. Sam proces upravljanja rizicima ustvari predstavlja proces kontinuiranog identifikovanja i procjene rizika, definisanja mjera za upravljanje rizicima i praćenja njihove realizacije.

U cilju praćenja i upravljanem rizika tokom godine, pripremaju se i dostavljaju Izvršnom direktoru i Odboru direktora razni periodični izvještaji. Takođe, radi efikasnijeg funkcionisanja sistema upravljanja rizicima, Društvo je propisalo i uspostavilo sistem interne kontrole i podjelu dužnosti. Treba napomenuti i to da je, Interna revizija u okviru izvršenih revizija i ostalih aktivnosti tokom 2022.godine, vršila uvid i ocjenu efikasnosti upravljanja rizicima i sistemom internih kontrola.

Takođe, upravljanje rizicima je integrisano u proces planiranja, tj. Finansijski i Strateški plan Društva. U tom smislu, prilikom planiranja za 2023. godinu i strateški period vodilo se računa da:

- Društvo ima dobru likvidnost tj. ima sposobnost blagovremenog isplaćivanja šteta i drugih obaveza Društva.
- Adekvatnost kapitala u skladu sa domaćom regulativom bude na zadovoljavajućem nivou tj. da po osnovu ulaganja i deponovanja finansijskih sredstava Društvo ima prekopokrivenost tehničkih rezervi.
- Društvo zadrži već izgrađenu dobru reputaciju tj. ugled Društva.

U skladu sa domaćom zakonskom regulativom, Društvo je održavalo propisanu adekvatnost kapitala i time svoje rizike u poslovanju u svakom trenutku držalo pod kontrolom. Društvo je u protekloj godini usvojilo i ažuriralo niz pravilnika, procedura i ostalih internih akata u cilju efikasnijeg upravljanja rizicima.

10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA

Društvo je u svom poslovanju izloženo sledećim osnovnim vrstama rizika:

- riziku osiguranja,
- tržišnim rizicima,
- riziku likvidnosti,
- kreditnom riziku,

kao i drugim rizicima koji zavise od prirode, obima i složenosti poslovanja društva.

Rizik osiguranja

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani događaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik neadekvatnih rezervisanja osiguranja. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezervisanja u odnosu na obaveze iz osiguranja.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise, prije nego se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi koji će nastati biti veći od primljenih premija. Društvo upravlja ovim

rizicima strategijom osiguranja, odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i proaktivnim odnosom prema štetama.

U vezi sa ugovorima o osiguranju imovine Društvo je izloženo rizicima od teže prirodne nepogode (poplave, olujne vjetrove itd.), i rizicima od šteta za požare i kvarove opreme siguranika. Za određene vrste ugovora Društvo ima ograničen broj šteta koje po polisi isplaćuje ili ograničenu ukupnu sumu koju isplaćuje po polisi u toku godine.

Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje valutni rizik, rizik promjene kamatnih stopa i rizik cijena. Celokupan program upravljanja rizikom usmeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora.

Devizni rizik

Društvo je izloženo deviznom riziku koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta. Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Obzirom da Društvo većinu transakcija obavlja u EUR, valutni rizik je značajno umanjen.

Kamatni rizik

Rizik kamatnih stopa je rizik promjena u vrijednosti finansijskih instrumenata, a koje nastaju kao rezultat promjena kamatnih stopa na tržištu.

Aktivnosti Društva izložene su riziku od promjene u nivou kamatnih stopa u dijelu kamatonosnih sredstava i obaveza. Ovaj rizik je ograničen budući da sva kamatonosna ulaganja Društva na dan izvještavanja imaju fiksne stope.

Kreditni rizik

Društvo se izlaže kreditnom riziku kroz sljedeće stavke imovine:

- udio reosiguranja u rezervisanim štetama,
- potraživanja od reosiguranja po isplaćenim štetama,
- potraživanja od osiguranika,
- depoziti i dati zajmovi,
- potraživanja od posrednika u osiguranju i ostala potraživanja i
- novac u banci.

Ovaj rizik se definiše kao nesposobnost dužnika u podmirenju dospjelog potraživanja. Društvo upravlja ovim rizikom redovnim pregledima i analizama od strane rukovodstva i redovnim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika. U posmatranom periodu u Društvu je Samostalna služba za naplatu potraživanja radila na naplati zastarjelih potraživanja. Naplativost potraživanja po polisama se procjenjuje na pojedinačnoj osnovi. Za potraživanja za koja se procijeni da postoji mogućnost nenaplativosti ili nijesu naplaćena u razumnom roku se vrši ispravka vrijednosti.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Društva i upravljanja sredstvima. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u odgovarajućim rokovima i kamatama, te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u odgovarajućim vremenskim razdobljima.

Društvo drži portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljavanje zakonskim zahtjevima.

Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljavalo zakonske zahtjeve za plaćanjem šteta na vrijeme. Služba finansija dnevno prati prilive i odlive i radi dnevne, nedjeljne i mjesečne analize. Rizik likvidnosti se uzima u obzir prilikom ocjene uparivanja imovine i obaveza.

Upravljanje kapitalom

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi akcionarima obezbijedilo povraćaj (profit), a ostalim interesnim stranama povoljnosti, i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja visine margine solventnosti (Službeni list Crne Gore 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna metodom premijske osnove i metode osnove šteta.

Društvo za osiguranje dužno je da kapital održava najmanje u visini margine solventnosti. Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti. Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Rizik novčanog toka

Rizik novčanog toka koji se ispoljava kao rizik (ne)naplate potraživanja od kupaca u ugovorenom roku. Ovaj rizik se povećava ako se neadekvatno i nedosljedno primjenjuju politike u pogledu prioriteta naplate i poštovanja ugovorenih rokova, kao i zbog nenamjenskog trošenja sredstava ili zbog rizika pre)investiranja

Identifikacija rizika je proces kojim se identifikuju i dokumentuju potencijalni rizici. To zahteva temeljno poznavanje organizacije preduzeća, tržišta na kojem ono posluje, pravnog, društvenog, političkog i kulturnog okruženja u kojem egzistira, kao i zdravo razumijevanje njegovih strateških i operativnih ciljeva, opasnosti i prijetnji povezanih s postizanjem tih ciljeva. Da bi se rizici prepoznali i da bi se pripremlilo iznalaženje odluka, potrebne su odgovarajuće strukture i metode identifikovanja rizika.

Društvo u sklopu svojih redovnih i vanrednih aktivnosti koristi sljedeće metode identifikacije rizika

SWOT analiza - je tehnika strategijskog menadžmenta kojom se uocavaju strategijski izbori dovodjenjem u vezu snaga i slabosti preduzeca sa sansama i prijetnjama u eksternom okruzenju.

Upitnici - Sastoji se u kritičkom ispitivanju projekta u cilju određivanja vrste i stepena rizika pomoću određenog upitnika. Pomoću ovog metoda procene rizika određuje se kolika je verovatnoća da će projekat da pretrpi neuspeh u pogledu ostvarenja svojih osnovnih ciljeva – tehničkih, vremenskih i troškovnih.

Brainstorming -tehniku grupnog rešavanja problema koja podrazumeva iznošenje spontano nastalih ideja svih članova grupe kako bi se došlo do rešenja problema”, ali isto tako i kao „osmišljavanje ideja od strane jednog ili više pojedinaca sa ciljem rešavanja određenog problema”.

Drvo odlucivanja -Stablo odlučivanja predstavlja tehniku pomoću koje oslikavamo vezu između odluka i rizičnih događaja kako bi se dobila mogućnost za efikasniju i uspešniju kvantifikaciju i analizu projektnog rizika. Analiza odlučivanja pomoću stabla odluke realizuje se kroz sledeće etape: definisanje problema formiranje drveta procena subjektivnih verovatnoća mogućih ishoda alternativa kvantifikacija nominalnih vrednosti mogućih ishoda eliminacija grana i izbor alternative.

11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

GRAWE neživotno osiguranje kao cjelina i njegovi sastavni organizacioni djelovi su obavezni da kreiraju svoje procjene rizika na osnovu istih kriterijuma. Svi odgovorni u pravnom licu i izvan njega su obavezni da izvještavaju o značajnim promjenama postojećih identifikovanih rizika, novim prijetnjama i mogućnostima u skladu sa dinamikom kako nastaju.

Da bi pravno lice efikasno upravljalo rizicima, potrebno je da primijeni novi koncept formiranja Enterprise Risk Management (ERM) ili službu upravljanja rizicima koja zahtijeva integrisano upravljanje finansijskim, operativnim, strateškim i drugim rizicima u skladu sa poslovnom politikom i ostvarenjem kratkoročnih i dugoročnih ciljeva poslovanja.

Osnovni nosioci korporativnog upravljanja i regulatorno-organizacioni okviri njihovog delovanja predstavljaju svi organi Društva, dok poslove nadzora i unutrašnje kontrole vrši formiran individualni organ (interni revizor). Prilikom formiranja oblika nadzornog organa i njegove strukture, Društvo se rukovodilo sopstvenim potrebama i mogućnostima, vodeći računa da oblik, veličina i struktura nadzornog organa odgovara realnim potrebama što efikasnijeg obavljanja povjerenih poslova.

U 2022. godini, kao i u predhodnim, osnovni cilj interne revizije je bio da pomogne Društvu da ostvari svoje poslovne ciljeve. Interna revizija, prilikom pregleda poslovanja, kontinuirano skreće pažnju na uočene nedostatke i mogućnost unapređenja procesa, te time pomaže u otkrivanju mogućnosti za efikasno reagovanje na brze promjene u okruženju. Uspostavljanje i održavanje sistema internih kontrola ima ključnu ulogu u procesu upravljanja rizicima, što je od suštinskog značaja za postizanje ciljeva Društva, pa stoga ovaj sistem mora biti ugrađen u postupke upravljanja i rukovođenja, kao trajan proces.

Sa nepristrasnim uvjerenjem o efikasnosti upravljanja rizicima i ocjenom da li se ključnim rizicima pravilno upravlja i da li sistem internih kontrola djeluje uspješno i efikasno, interna revizija ispunjava svoju misiju. Interna revizija daje predloge upravi i rukovodstvu, ali ne odlučuje o poslovnim aktivnostima Društva. Značajan dio vremena, u toku 2020. godine, bio je usmjeren na aktivnostima neformalnog savjetovanja.

O realizaciji Godišnjeg plana rada interne revizije, kao i realizaciji izdatih preporuka, interna revizija je redovno – kvartalno i godišnje, izvještavala Odboru direktora i Izvršnom direktoru Društva.

U Društvu je, dana 16.10.2017. godine, konstituisan Revizorski odbor kao radno tijelo. Novi saziv koji je formiran na osnovu Odluke Odbora diektora, dana 19.10.2020.godine čine:

- Ana Dendić
- Tijana Ćorović
- Petar Vujošević

Iako Društvo nema usvojen kodeks korporativnog upravljanja, većina načela na kojima je ovaj Kodeks zasnovan se uglavnom primjenjuje u praksi, pa tako i u dijelu politike izvještavanja.

Politika izvještavanja je zasnovana na poštovanju važećih propisa, regularnom i pravovremenom izvještavanju o svim informacijama od materijalnog značaja za odlučivanje investitora, brzoj, jednostavnoj i široko dostupnoj informaciji korišćenjem efikasnih sredstava komunikacije sa njihovim korisnicima, istinitosti, sveobuhvatnosti, konzistentnosti i dokumentovanosti informacija. Politika izveštavanja treba omogućava ravnopravan tretman svih potencijalnih korisnika informacija i uspostavlja zabranu selektivnog informisanja pojedinih lica ili grupa korisnika.

Prokurista

Maja Bešović

Izvršni direktor

Ivan Lero